Ազգ
Azg armenian daily
20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 32 (2477)

Պենտագոնը ստեղծել է արտասահմանյան ԶԼՄ-ների ապատեղեկատվության ծրագիր

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պենտագոնը ներկայումս աշխատում է մի ամբողջ շարք սոցիալ-տնտեսական հարցերի շուրջ արտասահմանյան լրատվամիջոցների ապատեղեկատվության ծրագրի պատրաստման ուղղությամբ: Դրանով ԱՄՆ-ը հույս ունի «լրջորեն ազդել այլ երկրների հասարակական կարծիքի վրա, որոշելով նրա տրամադրությունները», երեքշաբթի գրում է ամերիկյան ազդեցիկ «Նյու Յորք թայմս» թերթը: Համաձայն պարբերականի տվյալների, վերջերս ի հայտ եկած այսպես կոչված Ստրատեգիական ազդեցության բաժինը իր խողովակներով բանակային պետությունների կապահովի տեղեկատվությամբ, այդ թվում կեղծագործված: Սակայն դա չի բացառում, որ եւ դաշնակիցները Մերձավոր Արեւելքում, Ասիայում եւ նույնիսկ Արեւմտյան Եվրոպայում կստանան համանման տեղեկատվություն, պարզաբանում է «Թայմսը»: Բաժինը, որ ստեղծվել է սեպտեմբերի 11-ի իրադարձություններից անմիջապես հետո, «ամերիկյան վարչակազմի յուրատեսակ պատասխանը եղավ հասարակական աջակցության կորստյանը, առաջին հերթին, իսլամական երկրներում, ահաբեկչության դեմ պատերազմ սկսելու հայտարարության հետ կապված», գրում է թերթը: Այդուհանդերձ ներկայիս ծրագիրը դեռ վերջնականապես չի հաստատվել Սպիտակ տանը, եզրափակում է թերթը:

ԱՐՑԱԽ

14 տարի առաջ ԼՂԻՄ մարզխորհուրդը վավերացրեց արցախահայության իղձը

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ, Ստեփանակերտ

14 տարի առաջ՝ փետրվարի 20-ին, ժամը 20-ն անց 20 րոպեին սկսվեց ժողովրդական պատգամավորների ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 20-րդ արտահերթ նստաշրջանը:

Առաջին անգամ խորհրդային երկրի պատմության մեջ միութենական ինքնավար սուբյեկտի գերագույն մարմինը խախտեց գոյություն ունեցող տաբուն. ազգերի ինքնորոշման խնդիրը միայն պլակատային կարգախոս չէ: Այս ճշմարտությունը Կրեմլի աչքը խոթվեց, այն էլ մի փոքրիկ ինքնավար մարզի ժողովրդի կողմից, որին միութենական ղեկավարությունն ի զորու չեղավ սահմանադրորեն պատասխանել: Գործի դրվեց «տանկերի քաղաքականությունը»՝ փորձելով թրթուրների տակ ճզմել ազատության ու անկախության ծգտումը:

Թե ինչ եղավ դրանից հետո, ինքներս ականատես եղանք՝ վկաները դառնալով հայ ժողովրդի պատմության մի փուլի հերոսական տարեգրության: Վերադառնանք, սակայն, փետրվարի 20-ի հիշարժան իրադարձություններին, որոնք վերջին տասնամյակի ռազմաքաղաքական իրողությունների ֆոնի վրա, մեր իսկ մեղքով, կարծես թե փոքր-ինչ խամրել են: Մինչդեռ եթե քաղաքական տրամաբանությամբ մոտենանք այսօրվա իրողություններին, փետրվարի 20-ը բեկումնային օր էր ղարաբաղյան շարժման ողջ ընթացքում:

ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԻԾ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Պատասխանատվություն Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու համար

Առաջին անգամ Հայաստանում շրջանառության է դրվել օրենսդրական մի նախագիծ, որը նպատակ ունի պատասխանատվություն սահմանել այն քաղաքացիների համար, ովքեր որեւէ կերպ ժխտում են Հայոց ցեղասպանությունը: Նախագիծը, որն ունի «ՀՀ օրենքը 1915–22 թթ. Թուրքիայի իրագործած Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի պաշտպանման իրավական երաշխիքների մասին», հեղինակել է ԱԺ «Ագրոարդյունաբերական ժողովրդական միություն» խումբը:

9 հոդվածից կազմված օրենքի ընդունման հիմնավորման մեջ նշված է, թե «Հայաստանում միայն քաղաքական հանգուցյալները կարող են խրախուսել Թուրքիայի կողմից ցեղասպանությունը ժխտելու կամ կասկածի տակ առնելու ջանքերը... ժամանակն է իրավական պատասխանատվություն սահմանելու Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու, որեւէ ձեւով կասկածի տակ առնելու կամ արդարացնելու, ինչպես նաեւ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման միջազգային գործընթացին հրապարակայնորեն հակադրվելու գործողությունների համար... Օրենսդրական ո՞ր հիմքերից ելնելով մենք Հայաստանի արտգործնախարարության մակարդակով պահանջում ենք, օրինակ, Իսրայելի դեսպան տիկին Կոհենից ծառայողական մնալ Հայոց ցեղասպանության իրողությունը հերքելու կամ նսեմացնելու ցանկացած փորձից, եթե մեր ներքին օրենսդրությունն, ի տարբերություն նույն Իսրայելի օրենսդրության, նման դրսեւորումների համար պատիժ չի նախատեսում... Ո՞վ կարող է բացառել տխրահռչակ «Հայ-թուրքական հաշտեցման» հանձնաժողովի վերակենդանացումը, եթե մեր օրենսդրությունը չի արգելում ՀՀ քաղաքացիների մասնակցությունն այնպիսի պաշտոնական կամ հանրային միջոցառումներին եւ միջազգային նախաձեռնություններին, որոնք նպատակ ունեն ժխտել կամ քննարկման առարկա ներկայացնելով կասկածի տակ առնել Թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության իրականացման փաստը:

Օրենքի նախագիծը Ազգային ժողովում է:

Գ. Ա.

Հեյդար Ալիեւ. «Ես կվերադառնամ հայրենիք»

Ընդդիմությունը պահանջում է նախագահի հրաժարականը

Հեյդար Ալիեւը վերջապես խոսեց...

«Փետրվարի 14-ին ես ենթարկվել եմ շագանակագեղձի վիրահատության: Հիմա ապաքինվում եմ, անցնում վերականգնողական շրջան: Ենթադրում եմ, որ մի քանի օրից բուժումը կավարտվի, եւ ես կվերադառնամ հայրենիք», փետրվարի 18-ին Քլիվլենդի կլինիկայից ադրբեջանական ժողովրդին հղած ուղերձում ասել է Հ. Ալիեւը:

Հունվարի 30-ին ամենամյա տնտեսական համաժողովին մասնակցելու նպատակով Նյու Յորք մեկնեց Ադրբեջանի առաջնորդը: Արդեն երեք շաբաթ լրատվության բացակայությունը կամ կցկտուր լինելն ադրբեջանական մամուլին եւ ընդդիմությանը վերլուծությունների ու կանխատեսումների հնարավորություն ընձեռեց: Նյու Յորքից Քլիվլենդ մեկնած Ալիեւը 1999 թ. նույն Քլիվլենդի կլինիկայում սրտի վիրահատությունից հետո հերթական բժշկական ստուգում անցավ, ապա մի քանի օր անց պարզվեց, որ նախագահը շագանակագեղձի հետ կապված խնդիրներ ունի, ըստ ոմանց՝ չարորակ ուռուցք:

Տես • էջ 5

Ուկրաինայում սպասվում է քաղաքական դիմակայության թեժացում

ԿԻԵՎ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ամերիկյան փորձագետները հաստատել են ձայներիզների իսկությունը, որոնց վրա ձայնագրված է Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի ձայնը, որը ցուցում է տալիս «վերացնել» ընդդիմադիր լրագրող Գեորգի Գոնգաձեին: Ինչպես ուկրաինական լրատվամիջոցներն են մեկնաբանում իրադրությունը, հիմա արդեն անխուսափելի է դատաքննությունը, քանի որ փորձագետներն աշխատել են պայմանով, որ արդյունքները պարտադիր քննության կառնվեն դատարանում: Դիտորդները Կիեւում հավանական են համարում, որ ընդդիմության ճնշման տակ Գերագույն ռադան քննարկման կընդունի նախագահի իմփիչմենտի հարցը:

Միեւնույն ժամանակ, Կիեւի քաղաքագլուխ Ալեքսանդր Օմելչենկոն, որ պաշտոնազրկվել է Կուչմայի հրամանով, չի պատրաստվում հեռանալ պաշտոնից, հենվելով իր ժողովրդականության վրա, որ ունի ժողովրդի մեջ: Մայրաքաղաքի վարչակազմի աշխատանակիցներն արդեն հայտարարել են, որ պատրաստ են դաշտ տալ նախագահին, եթե Կուչման չեղյալ չհայտարարի իր հրամանագիրը: Հաղորդվում է, որ մարտի 9-ին՝ հակակուչմայական ցույցերի տարելիցի օրը ուկրաինական ընդդիմությունը մտադիր է կրկին մարդկանց դուրս բերել փողոց, բայց արդեն կիեւյան իշխանությունների աջակցությամբ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պուտինը կողմ է մահապատժի վերացմանը

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Վլադիմիր Պուտինը հավաստել է իր դիրքորոշումը Ռուսաստանում մահապատժի կիրառման հարցում՝ նշելով, որ կողմ է դրա վերացմանը: Այս մասին, համաձայն ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, պետության ղեկավարն ասել է Կրեմլում կայացած «Աջ ուժերի միության» առաջնորդ Բորիս Նեմցովի հետ հանդիպմանը: Ըստ Նեմցովի, հանդիպմանը, մասնավորապես, քննարկվել է Պետական դումայի նախագահին հղված վերջին ուղերձը, որտեղ պատգամավորների մեծամասնությունը կողմ է արտահայտվել մահապատժի մորատորիումի վերացմանը: Հանդիպման ավարտից հետո ԱՈՒՄ առաջնորդը նշել է, որ այս իրավիճակում պետության ղեկավարը «չի ցանկանում ճնշում գործադրել Դումայի վրա եւ հույս ունի, որ օրենսդիրներն իրենք գլուխ կհանեն դրանից»:

Իրանը արտաքսում է Հեքմաթիարին

ԹեՀՐԱՆ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրանական թերթերը երեքշաբթի հաղորդել են, որ Իրանի ղեկավարությունն արդեն որոշում է ընդունել երկրից հայտնի աֆղանցի քաղաքական գործիչ եւ դաշտային հրամանատար Գուլբեդդին Հեքմաթիարին վտարելու մասին: Ըստ մամուլի հաղորդումների, Հեքմաթիարի արտաքսման մասին որոշումն ընդունվել է նրա վերջին այն հայտարարություններից հետո, որ իր կողմնակիցները պատրաստ են տապալել Համիդ Կարզայի կառավարությունը: Իրանական ղեկավարության կարծիքով, այդօրինակ արտահայտությունները կարող են Արեւմուտքի երկրներին առիթ տալ ռազմական գործողություն սկսելու Իրանում: Իրանական տարածքում գտնվելու իրավունքից Հեքմաթիարին զրկելու Թեհրանի պաշտոնական հայտարարություններ առայժմ չեն եղել: Հեքմաթիարը կամավոր տարագրության մեջ Իրանում է ապրում 1996 թվականից: Մինչ այդ նա մի քանի տարի թաքնվում էր Պակիստանում:

«ԱՌԱԳԱՍՏ»

Նյուտոնի նամակը չճանաչվեց որպես ապացույց

Տուժածի եղբայրը, փաստաբանի ու մի խումբ ընկերների ուղեկցությամբ, ցուցադրաբար հեռացավ դատարանի դահլիճից

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Պողոս Պողոսյանի սպանության գործով դատավարությունը գրեթե ավարտված է, մոտ է հանգուցալուծման պահը, երբ արձակվելու է դատավճիռը՝ ի վերջո, ինչպիսի՞ որակում է ստանալու ամբաստանյալ Ադամալ Հարությունյանի մեղքը: Երեկ տեղի ունեցած դատական նիստը հագեցած էր իրադարձություններով ու զարգացումներով, որոնք չէինք ասի, թե անկանխատեսելի էին: Այդ զարգացումների տրամաբանությունն, ի դեպ, անկանխատեսելի չի դարձնում նաեւ այն, թե ինչպիսին է լինելու դատավճիռը: Դատական նիստի սկզբում, ինչպես եւ սպասվում էր, ընթերցվեց Մեծ Բրիտանիայի քաղաքացի եւ Պողոս Պողոսյանի սպանության ականատես Ստեֆան Նյուտոնի՝ դեսպանի կապակցությամբ տրված գրավոր վկայությունը, որը լիովին համապատասխանում էր «Առավոտ» օրաթերթում ավելի վաղ տպագրված տարբերակին: Ըստ օտարերկրացու շարադրանքի՝ սեպտեմբերի 24-ի երեկոյան ինքն «Առագաստում» էր, իսկ սեղանը, որ զբաղեցրել էր, գտնվում էր զուգարանից ոչ հեռու: Կեսգիշերից քիչ անց ՀՀ նախագահն ու Շառլ Ազնավուրը, շքախմբի ուղեկցությամբ, հեռացել են: Փոքր-ինչ գինովցած 2 տղամարդ հետեւել են նրանց, թերեւս տղամարդկանցից մեկը փորձել է հետ պահել մյուսին: Նախագահի թիկնապահները հետ են հրել 2 տղամարդկանց՝ Պողոս Պողոսյանին ու Ստեփան Նալբանդյանին:

Տես • էջ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության երեկ տեղի ունեցած նիստում լսվել է ընկեր Գառնիկ Հովակիմյանի հաշվետվությունը 2000 թվականի դեկտեմբերից կատարված աշխատանքների մասին:

Վարչությունը լսել է նաեւ «ՀՌԱԿ ակումբների ատենապետների եւ գործիչների երկօրյա սեմինարի կազմակերպման մասին» օրակարգային հարցը:

Որոշում է ընդունվել մարտի 9-ին եւ 10-ին Երեւանում անցկացնել կուսակցության սկզբնական կազմակերպությունների ղեկավարների եւ գրասենյակների աշխատակիցների երկօրյա սեմինար-խորհրդակցություն: Այդ կապակցությամբ ընդունվել է թիվ 22 շրջաբերականը՝ ուղղված ակումբների վարչություններին, ինչպես նաեւ հավաքի օրակարգը: Սեմինար խորհրդակցության ընթացքում լսվելու են զեկուցումներ եւ տեղի են ունենալու քննարկումներ ՌԱԿ պատմության, գաղափարախոսության, քարոզչության աշխատանքների շուրջ: Արծարծվելու են Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանադրական փոփոխությունների գործընթացին առնչվող խնդիրներ: Հաստատվեց զեկուցողների ցուցակը:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության նիստում քննարկվել է երկրի ներքին քաղաքականությանը, միջկուսակցական կապերին, ՌԱԿ-ՀՌԱԿ հարաբերություններին առնչվող հարցեր:

Ցավակցություն

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը խորապես ցավակցում է կուսակցության Լոռու մարզի «Վանաձոր» ակումբի ատենապետ Ֆերդինանդ Հարոյանին, նրա սիրելի հոր՝

Պանդուխտ Հարոյանի

մահվան կապակցությամբ:

«Տխմարության» ցուցահանդես... սահմանադրության շուրջ

Ահա թե ինչու սայլը ճահճից դուրս չի գալիս

Քաղաքական դաշտում առկա հետաքրքրությունները հիմա ցանկացած պարագայում ծառայում են միայն մեկ նպատակի. ամեն ինչ հանուն ընտրությունների: Այդ տեսակետից ընթացող սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացը դարձել է լավագույն «համեղ» պատառը, որը հիանալիորեն մատուցվում է քաղաքական ճղճիմ շահարկումներում: Բոլորովին էլ պատահական չէ, որ այդ շահարկումների ջահակիրները խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական ուժերն են:

Ամեն ինչ հստակ էր ի սկզբանե. խորհրդարանի այն հատվածը, որը բացահայտ կամ թաքուն ներկայացնում է նախագահի հետաքրքրությունները, հստակ քաղաքական գիծ ունի՝ ամեն կերպ անցկացնել նախագահի ներկայացրած սահմանադրական փոփոխությունները: Մյուս հատվածը՝ այսպես կոչված կառուցողական եւ արմատական ընդդիմության որոշ շրջանակներ, հասկանալով իրենց սահմանադրության նախագծի կյանքի կոչման դատապարտվածությունը, փորձում է քննարկումների երկարաձգման վրա խաղալով ընտրությունների համար միավորներ վաստակել: Սակայն թե՛ իշխանական, թե՛ ընդդիմադիր բեւեռներն իրենց շահերը եւ դրանց ուղղված քաղաքականությունն այնքան փնթի են կատարում, որ կարելի է նույնիսկ ափսոսալ սահմանադրական բարեփոխումների մեկնարկի համար:

Երեկ խորհրդարանի նախագահը հայտարարեց, թե քննարկման է դրվում վեցյակի ներկայացրած նախագիծը: Դրա հիմնական զեկուցող Շավարշ Քոչարյանը պատգամավորներին բաժանեց քննարկումների համար հատուկ կարգ ընդունելու որոշման նախագիծ եւ պահանջեց քվեարկությամբ հաստատելուց հետո սկսել քննարկումները: Արմեն Խաչատրյանը սովորության համաձայն խախտեց ԱԺ կանոնակարգ-օրենքը եւ հատուկ կարգի որոշման նախագիծը ներկայացնելու համար ձայն տվեց Շավարշ Քոչարյանին: Մեծամասնությունն իր «արբանյակների» հետ պարզապես տապալեց սպասվող ելույթը, եւ խորհրդարանը վերածվեց կատակերգության բեմականացման, որտեղ բոլորը փորձում էին իրենց խիստ սահմանադրասեր ցուցադրել, ընդ որում՝ ծայրահեղ տարբեր դիրքերից: Շիկացումն ավարտվեց փոխադարձ վիրավորանքներով, որոնք կանխեց Գագիկ Ասլանյանը՝ հայտարարելով ընդմիջում:

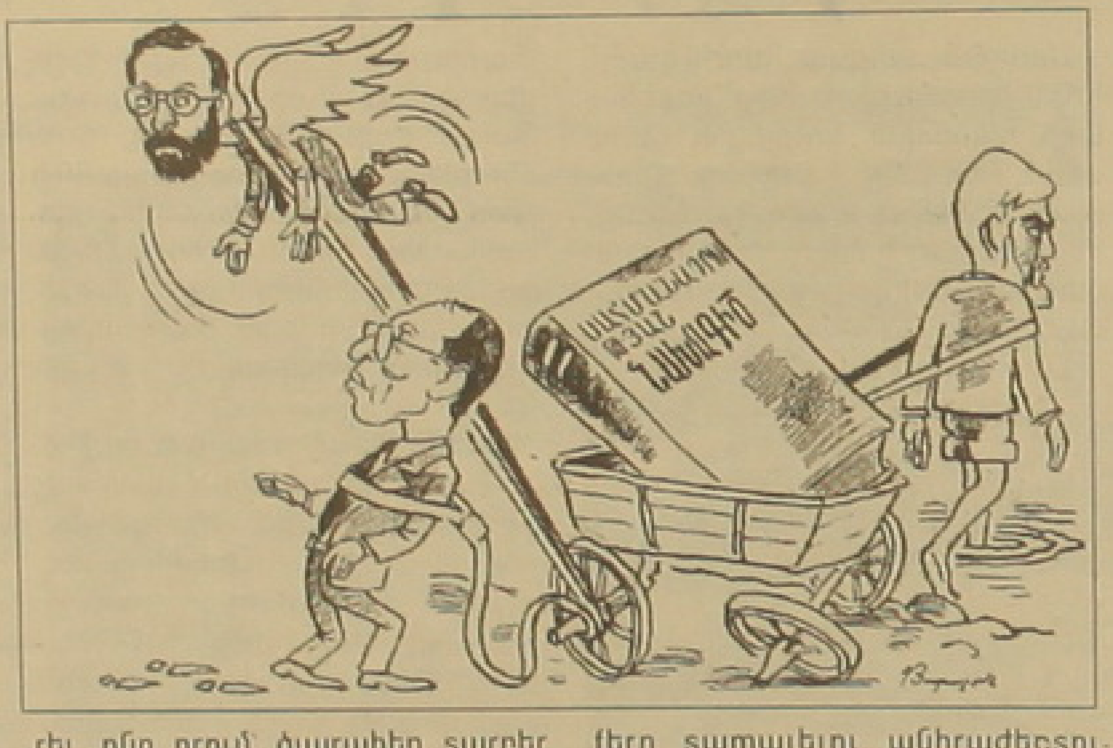

Սակայն իրականում կատարվածը ծայրից ծայր կանոնակարգի խախտում էր, որն առավելապես դրա թերությունների եւ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի՝ կանոնակարգի, մեղմ ասած, վատ իմացության հետեւանք էր: Պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանի գնահատմամբ, նախ՝ վեցյակն իրավունք չուներ շրջանառության դնել հատուկ կարգի ինչ-որ որոշման նախագիծ, քանի որ արդեն ընդունված օրակարգում դրա մասին որեւէ ակնարկ անգամ չկար: Երկրորդ՝ Արմեն Խաչատրյանն իրավունք չուներ Շավարշ Քոչարյանին ձայն տալ:

Իրենց քայլը վեցյակի կուսակցությունները բացատրում էին սովորական ընթացակարգով խորհրդարանական կառավարման համակարգ նախատեսող նախագիծը քննարկելու՝ մեծամասնության ջանքերը տապալելու անհրաժեշտությամբ: Ըստ Շավարշ Քոչարյանի. «Երկու տարի Կոմկուսի նախագիծն ԱԺ օրակարգում էր, եւ ոչ ոք չէր համակերպվում դրա անընդհատ հետաձգման հետ: Մեր նախագիծը աշնանն արդեն օրակարգում էր: Որեւէ մեկը մեզ հետ համաձայնեցրե՞լ էր, որ հետաձգվի: Այլ բան է, որ փորձ էր արվում հարցն արագ մտցնել օրակարգ, առանց հրապարակային քննարկման: Բայց այդ փորձը տապալվել է, եւ հիմա, եթե նրանք դա հասկացել են, թող նախագծի քննարկումը հետաձգեն»: Հետաքրքրական էր սակայն, որ վեցյակը սկզբում անգամ համաձայնելով երկու շաբաթով հարցի հետաձգմանը, փորձում էր հնարավորինս ձգձգել շիկացած մթնոլորտը, ինչը որոշ պատգամավորներ որակեցին որպես «տրիումֆ»՝ համաժողովրդական քննարկումներ անցկացնելու համար:

Իր հերթին «Հանրապետական» կուսակցությունը, որը գլխավորում է խորհրդարանի մեծամասնությունը, ի դեմս ԱԺ փոխնախագահի Տիգրան Թորոսյանի, համարում է. «Եթե նշված հայտարարություններից հետո որեւէ մեկը կարծում է, թե մենք ձգձգում ենք քննարկումը կամ դեմ ենք հատուկ կարգով քննարկումների անցկացմանը, այդ տեսակետները կարող եմ որակել տխմարություն: Բազմիցս ասել ենք, որ դեմ չենք քննարկումներին մեծ ժամանակ հատկացնելուն եւ եթեր տրամադրելուն: Ես անցած ուրբաթ Շավարշ Քոչարյանին ասացի, որ եթե անհրաժեշտություն կա քննարկումները հատուկ կարգով անցկացնելու, թող շտապ կազմեն որոշման նախագիծ, քննարկենք ժամանակավոր հանձնաժողովում եւ ներկայացնենք ԱԺ քննարկմանը: Այսինքն՝ գործենք ինչպես կարգն է: Մինչդեռ նման բան չի եղել»:

Ավելի ուշ, իհարկե, երկու կողմերն էլ, առանց ավելորդ քաշքշուկի, համաձայնեցին հատուկ կարգ մշակելուց հետո միայն նախագիծը քննարկելու առաջարկին: Դա նշանակում էր, որ երկու կողմերն էլ նախապես գիտեին, որ միակ տրամաբանական ելքը հարցի հետաձգումն է, սակայն տուրք տվեցին շահարկումներին ավելորդ անգամ «խաղալով» խորհրդարանի վարկաբեկման հաշվին: Դա նրանց հիանալիորեն հաջողվեց...

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Նյուտոնի նամակը չճանաչվեց որպես ապացույց

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ օպերերկրացի ականատեսը պնդում է, թե Պողոս Պողոսյանին հրողներից եւ զուգարան մտցնողներից մեկը եղել է հենց Աղամալ Հարությունյանը՝ «Կուկու» մականունով: Նրան միացել են մի խումբ տղամարդիկ՝ նույնպես նախագահին ուղեկցողներից: Անհանգստացած եւ այդ տղամարդկանց հետեւից զուգարան ներխուժած Նյուտոնը տեսել է, թե ինչպես են հարվածում Ստեփան Նալբանդյանին: Ապա տեսել է գետնին ընկած Պողոսյանին: Նրա վկայությամբ՝ Պողոսյանը դաժանորեն ծեծված էր, դեմքին ու ճակատին վնասվածքներ: Պնդելով, որ 2 տղամարդկանց ծեծողները նախագահի աշխատակազմից են եղել՝ Նյուտոնը շարունակում է պատմել, թե ինչպես են նրանք հեռացել զուգարանից, ինչպես են ինքն ու գործընկերուհին զանգահարել «Շտապօգնություն», ինչպես է ինքը սկսել աղմկել կատարված սպանության վերաբերյալ: Այնուհետեւ ասես արդարանում է իր շարադրանքում բացատրելով, թե ինչու է կարճ ժամանակ անց լքել Հայաստանը վախից: Նյուտոնը հավաստում է, որ ամբաստանյալի ցուցմունքները չեն համապատասխանում իրականությանը, քանզի ինքը բոլորովին այլ պատմության վկան է եղել:

Այսպիսին էր Նյուտոնի վկայությունը, որ ներկայացրինք համառոտակի: Մեղադրողը, որ ընթերցումից հետո անդրադարձավ նամակին, նշեց, թե այս շարադրանքը բազմաթիվ հակասություններ է պարունակում, հեղինակն էլ այս պահին ներկա չէ, այնպես որ պետք չէ վկայությունը որպես հիմք ընդունել եւ ապացույց համարել: Զարմանալի չէ, որ ամբաստանյալի պաշտպանն էլ նույն կարծիքը հայտնեց. դատավարության ընթացքի հատկապես վերջին փուլերում մեղադրողի ու պաշտպանի կարծիքներն ավելի ու ավելի հաճախ են «համընկնում»: Դատավորը եւս համակարծիք էր. այսպիսով, գրավոր վկայությունը կցվեց քրեական գործի նյութերին, սակայն չճանաչվեց որպես ապացույց:

Տուժածի իրավահաջորդն ընդվզեց դատարանի որոշման դեմ: Ապա պահանջեց, որ որպես վկա դատակոչվեն Կարեն ու Գայանե անուններով երիտասարդները, նախագահին այդ երեկո ուղեկցող անվտանգության աշխատակիցները, Հրանուշ Խառատյանը, կինոռեժիսոր Ռոման Բալայանն ընտանիքով հանդերձ. այսինքն՝ այն մարդիկ, ովքեր, նրա համոզմամբ, կատարվածի անմիջական վկան են եղել: «Սակայն չեն հարցաքննվել, չեն ընդգրկվել վկաների ցուցակում», նշեց նա: Մեղադրողն իր տեսակետը հայտնեց. «Եղած ապացույցները բավարար են, միջնորդությունը քննարկելու հարկ չկա»: Պաշտպանն էլ համամիտ էր: Նույնիսկ ամբաստանյալը խոսեց. «Սա քաղաքական շոու է, փորձում եք միջնորդություններով ձգձգել դատավարությունը»: Փաստաբան Ռ. Սահակյանն էլ պնդեց, որ վերը թվարկված անձինք հրավիրվեն դատարան, քանզի նախաքննության ընթացքում բազմաթիվ թերացումներ են թույլ տրվել: Այդուհանդերձ, դատավորը մերժեց միջնորդությունը:

Ռուբեն Սահակյանը հանդես եկավ մի նոր միջնորդությամբ. համալիր փորձաքննության ենթարկել նախագահի անվտանգությունն ապահովողների զենքերը, քանի որ տուժածի դեմքին ու ճակատին եղած վերքերը կարող էին առաջանալ նաեւ դրանցով հարվածելուց: Մեղադրողն ու պաշտպանը վերստին առարկեցին, եւ դատավորը վերստին մերժեց միջնորդությունը՝ անցնելով ամփոփիչ փուլին, այն է՝ մեղադրողի, պաշտպանի ու փաստաբանի ճառերին: Մեղադրողի ճառն, ի վերջո, հասցվեց ավարտին, թեպետ տուժողի իրավահաջորդ Անդրանիկ Պողոսյանն անընդհատ միջամտում ու ընդհատում էր. «Սա խայտառակություն է, ներկայացում եք սարքել...»:

Մեղադրողն իր խոսքում պնդեց անզգույշ սպանության վարկածը՝ Պողոսյանի զոհվելը որակելով որպես հանցավոր անփութության հետեւանք եւ ըստ այդմ էլ պահանջելով ամբաստանյալի հանդեպ կիրառել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 103-րդ հոդվածը: 2 տարվա ազատազրկում, որից 1 տարին ամբաստանյալն անցկացնելու է որպես փորձաշրջան՝ իրավապահների հսկողության տակ գտնվելով, սակայն, ամեն դեպքում, նրա պատիժը կրելու է պայմանական բնույթ: Մեղադրողի ճառից հետո տուժածի եղբայրը դիմեց դատավարության մասնակիցներին. «Այս դատավարությունը մեր իրականության արտացոլումն է»: Նա պնդեց Ստեֆան Նյուտոնի ցուցմունքների ճշմարտացիությունը, նա հավատում է այդ ցուցմունքին եւ հիմք ընդունում այն տարբերակը, որ իր եղբորը դաժանաբար ծեծել ու սպանել են մի քանի տղամարդիկ: Անդրանիկ Պողոսյանը, վիրավորանքի զգացումով լցված, հայտարարեց, թե հեռանում է դահլիճից, քանի որ «այս դատավարության ելքն ի սկզբանե կանխորոշված էր»: «Դուք սրանով արջի ծառայություն եք մատուցում նախագահին», նետեց նա ու 10-19 ընկերների ուղեկցությամբ լքեց դահլիճը: Փաստաբան Ռուբեն Սահակյանը հետեւեց նրան: Լրատվամիջոցների հարցին, թե «Դուք է՞լ եք գնում», նա պատասխանեց. «Բա ի՞նչ անեմ, եթե ինքը չի ուզում, որ պաշտպանեմ իր շահերը»: Սակայն նրանց հեռանալն, այդուհանդերձ, հազիվ թե պահի թելադրանքով արված քայլ լիներ:

Ամբաստանյալի խոսքից հետո դատավորն ընդմիջում հայտարարեց՝ տեղեկացնելով, որ դատավճիռը կհայտնի հաջորդ դատական նիստում: «Ես նպատակ չեմ ունեցել Պողոս Պողոսյանին սպանելու: Զուգարանում տեղի ունեցածն ինձ համար անսպասելի մի դիպված էր: Արդարացի դատավճռի եմ սպասում», ասաց ամբաստանյալը: Անդրանիկ Պողոսյանի սպասումները կարծես թե չեն արդարանում, այնպես որ թերեւս Աղամալ Հարությունյանի սպասումներն արդարանան...

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Նախարարն ինքն է «թյուր ընկալել» օրենքը

Մինչդեռ մեղադրում է լրագրողներին

Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի՝ խորհրդարանում արտահայտված խոսքերից «պարզվեց», որ ոչ թե «Զանգվածային լրատվության մասին» օրինագիծն է, մեղմ ասած, թյուրիմացություն, այլ լրագրողներն են «թյուր ընկալում» եւ բովանդակային քննարկման փոխարեն վիրավորանքներ ուղղում դրա հեղինակների հասցեին: Մի կողմ թողնենք այն փաստը, որ իրականում չնայած դպրոցը սրընթաց ավարտելուն եւ մի քանի մասնագիտություններ ունենալուն, նախարարն ինքն է «թյուր ընկալում» մամուլում հրապարակված բազմաթիվ բովանդակային դիտողություններն ու քննադատությունները: Թողնենք նաեւ այն, որ դարձյալ, չնայած անցած կրթական վաստակաշատ ուղուն, նա դեռեւս համոզված չէ, որ օրինագիծը պիտանի չէ, բայց փոխարենը կարծում է, որ չի կարելի հանել շրջանառությունից: Կարեւորն այն է, որ Դավիթ Հարությունյանի մտքով էլ չի անցնում, որ ինքն է վիրավորում զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին «թյուրընկալման» մեջ մեղադրելով նրանց: Հիշեցնենք, որ խոսքը ոչ թե մեկ կամ երկու հոգու, այլ առանց բացառության բոլոր թերթերի, հեռուստաընկերությունների աշխատակիցների եւ ղեկավարների, լրագրողական հասարակական կազմակերպությունների, մի շարք պատգամավորների միասնական տեսակետի մասին է:

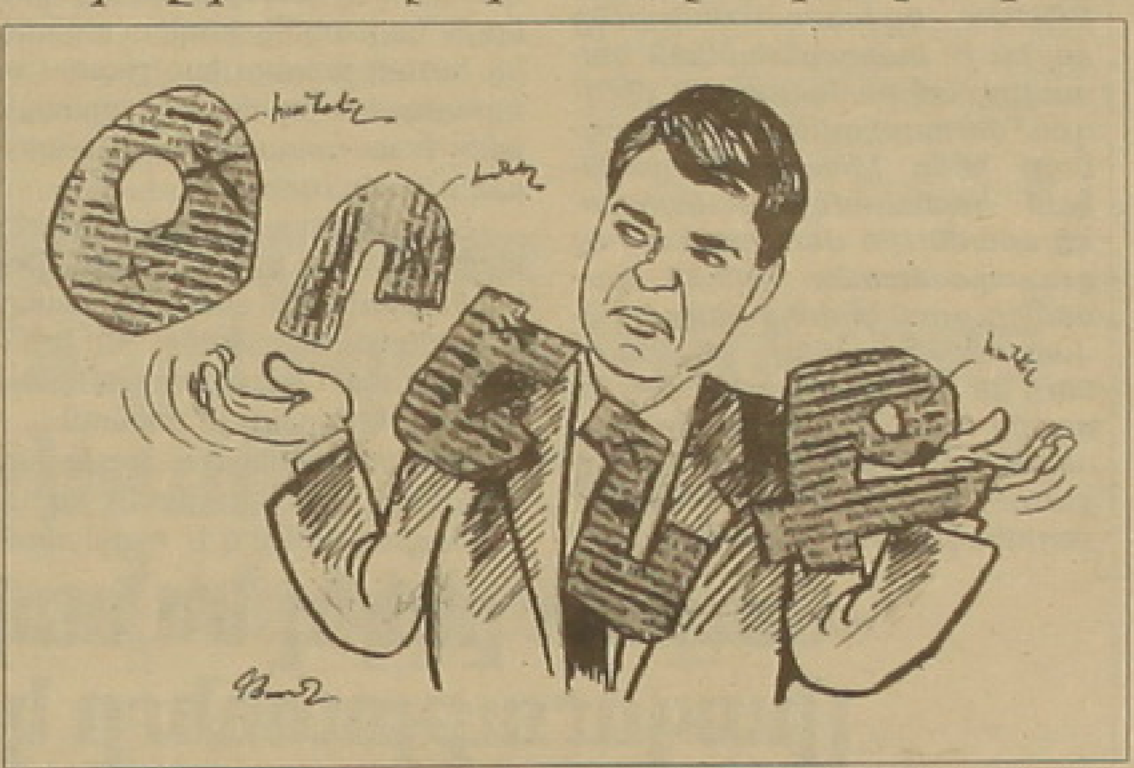

Պարզվում է, որ նրանք բոլորն ի վիճակի չեն ճիշտ ընկալել, եւ այդ շնորհը տրված է միայն արդարադատության նախարարին ու փոխնախարարին: Հետաքրքրական է, իսկ ընդունելու դեպքում, որին այդպես անհագությամբ սպասում են մեծ ու փոքր չինովնիկներն ու բազմաթիվ «բարի համբավ» ունեցող պատգամավորներ, ինչպես կընկալվի օրենքը: Այնպես, ինչպես դա ընկալում են լրատվամիջոցների ներկայացուցիչնե՞րը, թե՞ այնպես, ինչպես դեռեւս չի կարողանում ընկալել Դավիթ Հարությունյանը:

Ամենայն հավանականությամբ, ընկալման խնդիրն արդարադատության նախարարը հույս ունի լուծել Եվրախորհրդի ներկայացուցիչների հետ քննարկման արդյունքում: «Եթե քննարկման արդյունքում համոզվենք, որ իսկապես պիտանի չէ, կհանենք», ասել է նախարարը, վերստին փաստելով, որ իր հասցեին արված քննադատությունն ամենեւին էլ վիրավորանք չի կարելի համարել: Իսկ որպեսզի նա մեր այս հրապարակումն էլ վիրավորանք չհամարի եւ ավելորդ հույսեր չփայփայի, որ օրինագիծը հնարավոր է կատարելագործել, մատնանշենք միայն այն հոդվածների ու դրույթների ոչ լրիվ ցանկը, որոնք պարզապես հարկ է հանել ու աղբարկղը նետել:

Այսպիսով, բացարձակապես անընդունելի են հոդված 6-ի 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ կետերը, հոդված 8-ն ամբողջությամբ, հոդված 9-ի 4-րդ կետը, հոդվածներ 11-ը, 12-ը, 13-ը, 14-ն ամբողջությամբ, հոդված 18-ի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ կետերը, հոդված 19-ի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 10-րդ կետերը, հոդված 23-ը, 24-ը, 27-ի 1-ին կետը: Որպեսզի ընթերցողի համար պարզ լինի, նշենք, որ այս հոդվածները վերաբերում են լրատվական գործունեության սկզբունքներին, դրա նկատմամբ պետական վերահսկողություն սահմանելուն, լրատվամիջոցների լիցենզավորմանը, հերքման իրավունքին, լրատվություն ստանալու իրավունքին, լրագրողի իրավունքներին եւ պարտականություններին, լրատվական գործունեություն իրականացնողի պատասխանատվությանը: Այսինքն՝ օրինագծի այն հիմնարար դրույթներին, առանց որոնց այս փաստաթղթի գոյությունն անիմաստ է դառնում: Եթե ավելացնենք նաեւ բազմաթիվ այլ հոդվածներում փոփոխություններ կատարելու անհրաժեշտությունը, ապա ակնհայտ է դառնում, որ լավագույն ելքն այս օրինագիծը շրջանառությունից հանելն է: Կարծում ենք, որ այսքանը բավարար է, որպեսզի արդարադատության նախարարն ինքնուրույն «համոզվի», որ լրատվամիջոցների կողմից «թյուրընկալում» գոյություն չունի, եւ փաստաթուղթը շրջանառությունից հանելու պահանջը հիմնավորված է բովանդակային քննարկման արդյունքներով:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արխիվային փաստաթղթերի հավաքումն ու պահպանումը

Ամերիկայի հայկական ազգային ինստիտուտը (ՀԱԻ) ավարտեց ամբողջ աշխարհից Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ արխիվային փաստերի հավաքման կարեւոր փուլը: ՀԱԻ-ի ակադեմիական խորհուրդը ձեւակերպել է 2002 թ. գործունեության ծրագիրը՝ կարեւորելով հավաքած փաստերի ուսումնասիրությունն ու հավաքած նյութերը լայն շրջանակներին մատչելի դարձնելը: Ակադեմիական խորհրդի երկար տարիների նախագահ Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, որը Հայոց ցեղասպանության հարցում ճանաչված հեղինակություն է, նախագահի դերը փոխանցեց խորհրդի անդամ եւ ամերիկյան համալսարանի պրոֆեսոր Քրիս Սիմփսոնին: Վերջինս Վաշինգտոնի ամերիկյան համալսարանի հաղորդակցության դպրոցի եւ ժուռնալիստիկայի ու հասարակության հետ կապերի պրոֆեսոր է, մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի եւ ազգային անվտանգության վերաբերյալ 4 գրքի, ինչպես նաեւ ամսագրային բազմաթիվ հոդվածների հեղինակ: Էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում ունեցած փորձառությամբ Սիմփսոնը կղեկավարի խորհուրդը, որի ուշադրության կենտրոնում առաջիկայում կլինի նոր տեխնոլոգիաների զարգացումը՝ ՀԱԻ-ի արխիվային փաստաթղթերը Հայոց ցեղասպանությունն ուսումնասիրող գիտնականներին հասանելի դարձնելու նպատակով: 2001 թ. ՀԱԻ-ի նշանակալից արդյունքներից էին Հայաստանից մոտ 6000 փաստաթղթից կազմված մեծ հավաքածուն եւ էլեկտրոնային կայքի հնարավորության ստեղծումը՝ նոր տվյալների բազայի առավել արդյունավետ ուսումնասիրության համար: Հետազոտություն է անցկացվել նաեւ Վատիկանի արխիվներում: Արխիվային փաստաթղթերի հետ ՀԱԻ-ին հավաքում է նաեւ լուսանկարներ: Իրավաբանական բաժինն ընդլայնել է իրավաբանական փաստաթղթերի հետազոտության ու վերլուծության աշխատանքները՝ ուսումնասիրելով մեծաքանակ արխիվային նյութեր, որոնց մի մասը պարունակում է օսմանյան եւ թուրքական օրենքներ: Այդ օրենսդրական փաստաթղթերը վկայում են հայերի ունեցվածքը զավթելու եւ բռնագրավելու լավ կազմակերպված ծրագրի մասին:

ՀԱԻ-ն կշարունակի Հայոց ցեղասպանության ուսումնասիրությունը՝ Մ. Նահանգներում հասնելու համար դրա փաստի հաստատմանը՝ իրավաբանական հետազոտությունների, վերլուծությունների, գիտական ուսումնասիրությունների խթանման, փաստահավաքման, կրթության եւ հասարակական ծրագրերի միջոցով:

Ռ. Պ.

«Հայաստանի ուրվականները» Նյու Յորքում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 19 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: **Ամերիկյան «Նյու Յորք դեյլի նյուս» օրաթերթն անդրադարձել է ամերիկյան «Նյու Յորք լայֆ» ապահովագրական ընկերության կողմից Հայոց ցեղասպանության զոհերի ապահովագրական հաշիվների վճարման գործընթացին: Մասնակի կրճատումներով ներկայացնում ենք «Հայաստանի ուրվականները» վերնագրված հրապարակումը:**

«Պետական վերահսկող Կարլ Մաքքոլի գրասենյակում պտտում են ուրվականներ այլ ժամանակներից եւ այլ վայրերից: Այս պատմությունը սկսվել է նախքան 1-ին համաշխարհային պատերազմը, երբ Թուրքիան կոչվում էր Օսմանյան կայսրություն: «Նյու Յորք լայֆ» ապահովագրական ընկերության կողմից այստեղ վաճառվել էր 8000 ապահովագրական անդորրագիր, որոնց կեսը ձեռք բերեցին հայերը: Այդ հայերի մեծ մասը բարեկամներ ուներ ԱՄՆ-ում եւ մտադիր էր փոխադրվել Ամերիկա: Բայց շատերը չկարողացան այդ անել, քանի որ 1915-ին թուրքերը սկսեցին 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը: Սպանվեցին միլիոնից ավելի հայեր:

1922-ին «Նյու Յորք լայֆի» պաշտոնյաներից մեկը տեղեկացնում է ԱՄՆ պետքարտուղարությանը, որ պայմանագրերը վաղաժամ կորցնում են իրենց գործունեությունը՝ հաճախորդների սպանված լինելու պատճառով: Թուրքիայի նոր ղեկավարները հայտարարեցին, որ ողջ մնալու դեպքում այս հայերը կդառնային Թուրքիայի քաղաքացիներ, ուստի եւ այդ գումարը պատկանում է թուրք կառավարությանը: «Նյու Յորք լայֆը» մերժեց այս պահանջը: Տարիների ընթացքում, երբ հայերի կողմից ընկերությանն առաջադրվում էին փոխհատուցման հայցեր, «Նյու Յորք լայֆը» պահանջում էր ցույց տալ համապատասխան փաստաթղթեր, իսկ քանի որ թուրքական կառավարությունը չէր տրամադրել մահվան վկայականներ եւ հրաժարվում էր կատարվածն ընդունել իբրեւ «ցեղասպանություն», հայերը հնարավորություն չունեին ապացուցելու իրենց պահանջները:

Ընկերությունը նշում է, թե հայկական ապահովագրավճարները փոխանցել է ֆրանսիական ընկերությանը, բայց պետական վերահսկող Կարլ Մաքքոլը կասկածներ ունի դրա ճշմարտացիության շուրջ: Թեեւ նրա գերատեսչությունը տեղեկացրել է Հայկական ազգային ինստիտուտին, որ «Նյու Յորք լայֆի» ամերիկյան հաշիվների աուդիտը կսկսվի 2002-ի գարնանը, դատախազ Ջեյֆրի Թումանյանը հայտնում է, որ աուդիտն արդեն սկսվել է: Արդյոք կավարտվի մինչեւ Կոնգրեսի ընտրությունների օրը:

14 տարի առաջ ԼՂԻՄ մարզխորհուրդը վավերացրեց արցախահայության իղձը

Սկիզբը էջ 1

Նստաշրջանի նախապատրաստումն ինքնին մեծ փորձություն էր շարժման ջատագովների համար: Ադրբեջանի ղեկավարությունն ամեն ինչ անում էր խոչընդոտելու նստաշրջանի կայացմանը: Համապատասխան մարմիններից ստույգ տեղեկություն ստանալով մարզխորհրդի արտահերթ նստաշրջան հրավիրելու ծրագրի մասին՝ Ադրբեջանի կոմկուսի կենտկոմը նախ ձեռնամուխ եղավ շանտաժին: Փետրվարի 14-ին Ստեփանակերտ տեղափոխվեց 12 միավորից բաղկացած տանկային մի շարասյուն՝ ի նախազգուշացումն նստաշրջանի կազմակերպիչների: Իսկ Ստեփանակերտի փողոցներում խորհրդային զինվորների առատությունը զուտ չարագուշակ տրամադրություն էր փորձում ստեղծել ժողովրդի մեջ: Ոչինչ, սակայն, չկարողացավ խանգարել ժողովրդական ոգու ընդվզմանը: Յուրօրինակ շտաբի վերածված «Խորհրդային Ղարաբաղ» թերթի խմբագրության շենքը, իսկ ավելի կոնկրետ՝ թերթի գրականության եւ արվեստի բաժնի վարիչ Գուրգեն Գաբրիելյանի աշխատասենյակն այդ օրերին մեղվափեթակ էր հիշեցնում: ԼՂԻՄ մարզխորհրդի պատգամավորներն այստեղ էին գրանցվում նստաշրջանին մասնակցելու համար: Պատգամավորները շրջաններից եւ գյուղերից Ստեփանակերտ էին գալիս ոտքով, տանյակ կիլոմետրեր կտրելով ձոր ու կածաններով, որովհետեւ մարզի ղեկավարները Ադրբեջանի իշխանությունների պարտադրանքով ու օժանդակությամբ փակել էին Ստեփանակերտ տանող բոլոր ճանապարհները:

Նստաշրջանի գումարմանը խոչընդոտում էին հենց իրենք՝ մարզգործկոմի ղեկավարները: Գործկոմի նախագահ Վլադիմիր Օսիպովը թաքնվել էր կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար Բորիս Կեւորկովի աշխատասենյակում, իսկ վերջինիս տեղակալ Շմավոն Պետրոսյանը ջանք չէր խնայում կասեցնելու պատգամավորների նախաձեռնությունը՝ պատճառ բռնելով քվորումի բացակայությունը: Անգամ պատգամավորների երկու երրորդի գրավոր համաձայնությունը հիմք չդարձավ գործկոմի փոխնախագահի համար: Շ. Պետրոսյանը պահանջեց յուրաքանչյուր պատգամավորի գրավոր համաձայնությունը: Պահանջվող 70-ի փոխարեն ներկայացվեց 90 պատգամավորի գրավոր համաձայնություն: Շուտով նստաշրջանի ներկայացած ժողովրդի ընտրյալների թիվը հասավ 112-ի: Ոչինչ չէր խանգարում արդեն նստաշրջանն անցկացնելու համար: Հարկավոր էր, սակայն, համաժողովրդական հարգանք վայելող ու խիստ սկզբունքային մի անձնավորություն, որը կարողանար ԽՄԿԿ կենտկոմի պատասխանատու աշխատակից Վ. Յաշչինի, Ադրբեջանի ԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Բ. Բաղիրովի, կուսակցության ղարաբաղյան ղեկավար Բ. Կեւորկովի մասնակցության պայմաններում նստաշրջանի աշխատանքները տանել պատշաճ հունով: Պարզ էր, որ Մոսկվայի ու Բաքվի բարձրաստիճան էմիսարներն այդ օրը Ստեփանակերտ էին ժամանել ամեն գնով նստաշրջանը տապալելու նպատակով:

Նախաձեռնող խումբը պատգամավորների թվից առանձնացրեց Ղարաբաղի գրողների միության առաջնորդ Վարդան Հակոբյանին, որի գլխավորությամբ մտավորականների պատվիրակությունը փետրվարի սկզբներին մեկնել էր Մոսկվա՝ Ղարաբաղի ժողովրդի ազատության ձայնը Կրեմլի խուլ ականջներին հասցնելու: Արցախյան ազգային-ազատագրական շարժման նվիրյալ՝ գրող-պատմաբան Բագրատ Ուլուբաբյանի արժանի հետեւորդ Վարդան Հակոբյանը սրբությամբ կատարեց իրեն վստահված այդ պատմական առաքելությունը:

Պահը վճռական էր: Նստաշրջանի մասնակիցներից յուրաքանչյուրը քաջ գիտակցում էր, որ ռուս-ադրբեջանական քաղաքական մամլիչի ճնշումներին ընդդիմանալը նշանակում էր ոչ միայն անձնական կարիերայի, այլեւ անձի ֆիզիկական վտանգում: Դա էր ցուցանել յոթանասունամյա խորհրդային «ինտերնացիոնալիզմը»: Միեւնույն ժամանակ, պարզ էր նաեւ մի բան. եթե այդ օրը նրանց չհաջողվի ժողովրդի կամքն ամրագրել մարզխորհրդի նստաշրջանի որոշմամբ, ապա կբեկվի ժողովրդի հավատը, որին էլ կհետեւեն շարժման ակտիվիստների նկատմամբ անլուր հալածանքները:

Պահը ճակատագրական էր: Եվ դա զգում էր նաեւ հրապարակում խռնված ժողովուրդը, որը «Հայաստան» ու «Միացում» էր մռնչում՝ պահանջելով նստաշրջանը:

Նստաշրջանից առաջ մոսկովյան էմիսարն ու Բաղիրովը փորձեցին պատգամավորներին կաշառել քաղցր խոստումներով: Ադրբեջանի ԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի տաք հույսերին, սակայն, սառը ջուր լցրեց Վարդան Հակոբյանի խրոխտ ձայնը՝ ուղղված նաեւ մյուս անկոչ «հյուրերին».

– Դուք մի խանգարեք մեզ, թողեք հանգիստ կատարենք մեր գործը:

Տեսնելով, որ դահլիճը միաձայն պաշտպանում է Վ. Հակոբյանի այս պահանջը, Բ. Բաղիրովն իր շքախմբի հետ լքեց մարզգործկոմի շենքը: Դրանից հետո օրինական կարգով նստաշրջանն սկսեց իր աշխատանքը: Վ. Հակոբյանի պահանջով նստաշրջանի նախագահ ընտրվեց պատգամավոր, ԼՂԻՄ մարզգործկոմի ժողկրթբաժնի վարիչ Վիգեն Հայրապետյանը:

Զեկուցմամբ հանդես եկավ Վարդան Հակոբյանը, ապա ելույթներ ունեցան 44 պատգամավորներ՝ միաձայնաբար արտահայտվելով ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանական ԽՍՀ կազմից հանելու եւ Հայկական ԽՍՀ կազմի մեջ մտցնելու անհրաժեշտության մասին:

Քննարկվող հարցին նստաշրջանի վերաբերմունքը միաձայն դրական էր, ուստի մարզգործկոմի նախագահի տեղակալ Շմավոն Պետրոսյանին ոչինչ չէր մնում անելու, քան կցվելու նստաշրջանի որոշումներն օրենսդրորեն ճիշտ ձեւակերպելու գործին:

Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի բարձրագույն մարմինն այդ օրը հաստատակամորեն վավերացրեց արցախահայության դարավոր իղձը՝ վերամիավորվել մայր Հայաստանի հետ: Վավերացրեց՝ դիմագրավելով բոլոր փորձությունները, փշրելով խորհրդային ծնունդ առած ապազգային կարծրատիպերը, ճանապարհ բացելով նաեւ ազատաբաղձ մյուս փոքր ժողովուրդների՝ մինչ այդ զսպված մղումների առաջ:

ԼՂԻՄ մարզխորհրդի պատմական որոշումը ցնծությամբ ընդունեց հրապարակում հավաքված ժողովուրդը: Ոգեւորությունն այնքան մեծ էր, որ նստաշրջանի կազմակերպիչները որոշեցին ձեռքերի վրա հրապարակ դուրս բերել օրվա հերոսին՝ Վարդան Հակոբյանին: Սակայն վերջինս համեստորեն հրաժարվեց նման մեծարումից, քանզի համոզված էր, որ հերոսացման ու մեծարման համար նոր պայքարի հրապարակներ են ի հայտ գալու դեռ: Ծնվելու են նոր ու իսկական հերոսներ, որոնք իրենց ուսերի վրա կրելու են համազգային մեծ գաղափարներ: Եվ այդպես էլ եղավ: Կա ու կլինի միշտ: Եվ այդ մեծ երթի սկիզբը նույն՝ փետրվարի 20-ի հրապարակն է մնալու՝ ալեկոծված ու վճռական, պատրաստ իր ազատության ճանապարհը փակող բոլոր պատնեշները խորտակելու:

ՀԱԿԱՀԱՅ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայոց ցեղասպանության թուրքական կեղծարարությունը ամերիկացի պատմաբաններն են խրախուսում

Հայաստանում Իսրայելի դեսպանը նպաստում է դրա ծավալմանը

Փետրվարի 4-ին «Ազգը» տեղեկացրեց, որ ԱՄՆ-ում տպագրության է պատրաստվում «Հայաստան. մեծ խաբեություն. Քրիստոնյա-ահաբեկիչ պետության արեղծվածը» խորագրով գիրքը, ընդգծելով դրա բացահայտ հակահայկական բնույթը: Ի դեպ, 2001 թ. մարտի 30-ին ԱՄՆ պետդեպարտամենտը պաշտոնական հայտարարությամբ Հայաստանը հայտարարել էր «ազատ» պետություն, իսկ Արցախահայությանը՝ «անջատողականներ»: Երբ Հայաստանի այսպես կոչված ազատությունը համադրենք Արցախի հայությանը վերագրվող անջատողականության հետ, ապա կստացվի, որ հայկական պետությունն իր էությամբ «քրիստոնյա-ահաբեկիչ» պետություն է:

Այլ կերպ՝ տպագրության պատրաստվող այս գրքի տրամաբանությունը միանգամայն համապատասխանում է Հայաստանի եւ հայերի նկատմամբ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի տրամադրություններին: Ելնելով Մեծ եղեռնի հարցում թուրքական, իսկ Արցախի՝ համառորեն թուրք-ադրբեջանական տեսակետներով առաջնորդվելու պաշտոնական Վաշինգտոնի դիրքորոշումից, այսպիսի գրքերի հրատարակումն ԱՄՆ-ում զարմանք պատճառել չի կարող: Զարմանալին թերեւս գրքի հեղինակ Սեմյուել Ուիմսի իտալական ծագումն է, որովհետեւ նմաններին խրախուսում են ԱՄՆ-ի հրեական, որոշ կառույցներ, եւ այդ խրախուսանքին առհասարակ արձագանքում են այնպիսի գիտնականներ, ինչպիսիք են Չի Լայնը, Բեռնար Լուիսը եւ նմանները: Սրանց շարքերն անընդհատ համալրվում են:

Հայաստանում Իսրայելի դեսպան Ռիվկա Կոհենի՝ 1915 թ. Մեծ եղեռնը ընդամենը ողբերգություն համարելու, փաստորեն ժխտելու վերջին հայտարարությունը եւ նրա՝ «չարժե Հոլոքոստի հետ համեմատել» արտահայտությունը ցույց է տալիս, որ Ցեղասպանության թուրքական կեղծարարությունը հիմնավորող գիտնականները պետականորեն հովանավորվում են, իսկ Իսրայելն այդ առումով միանալով Թուրքիային եւ ԱՄՆ-ին, թե հովանավորողների շարքն է համալրում եւ թե պաշտոնական բնույթ հաղորդում այդ հովանավորչությանը:

Փետրվարի 15-ին ՀՀ արտգործնախարարությունը բողոքի նոտայով դատապարտեց դեսպան Կոհենի՝ Հայոց ցեղասպանության մասին հայտարարությունը եւ անընդունելի համարեց պատմական իրողությունը հերքելու կամ նսեմացնելու ամեն մի փորձ, ընդգծելով. «Հայաստանը երբեք նպատակ չի ունեցել զուգահեռներ անցկացնելու Հայոց ցեղասպանության եւ հրեական Ողջակիզման միջեւ, համարելով, որ մարդկության դեմ գործած յուրաքանչյուր հանցագործություն «եզակի» է՝ իր ուրույն քաղաքական, իրավական, պատմական, բարոյական հետեւանքներով»:

Ի գիտություն Իսրայելի դեսպանի, 1915 թ. հայերը կյանքից եւ ունեցվածքից բացի կորցրեցին նաեւ իրենց հայրենիքը, որովհետեւ նրանք ցեղասպանության էին ենթարկվել պատմականորեն հայկական տարածքում, իսկ հրեաները՝ գերմանական: Այսինքն՝ Հայոց ցեղասպանության հետեւանքներն ավելի խոր ծանր են եղել, ուստի դրա համեմատությունը Հոլոքոստի հետ առնվազն անարդարություն է:

Հասկանալի է, որ երբ Իսրայելի դեսպանը, Թուրքիային դրական ազդանշան հաղորդելու մղումով, ընդ որում Հայաստանից, հայտարարությամբ ժխտում է Մեծ եղեռնի փաստը, ապա Չի Լայնը, Բեռնար Լուիսը եւ նմանները, որոնց, գուցե, աջակցում են շատ աշխարհահռչակ, բայց ամերիկահպատակ մեր մի շարք հայրենակիցները, ոչ միայն հիմնավորում են Ցեղասպանության թուրքական կեղծարարությունը, այլեւ արժեքավոր խորհուրդներ են տալիս թուրքերին, որպեսզի նրանք իրենց կեղծարարությունը միջազգային ասպարեզում տարածելիս կարողանան որոշակի առաջընթաց ապահովել:

Թուրքական թերթերն այս խորհուրդներին երախտագիտությամբ են անդրադառնում: «Ակօսն» էլ 2001 թ. դեկտեմբերի 14-ի համարում անդրադառնում է Հիթ Լաուրիի «Դեսպան Մորգենթաուի հուշագրությունների հետնաբեմը» վերնագրով աշխատությանը, որը վերջերս թարգմանաբար հրատարակվել է Ստամբուլում: Խոսքը 1913-16 թթ. Օսմանյան կայսրությունում ԱՄՆ դեսպան Հենրի Մորգենթաուի մասին է: Նա 1915-ից Մերձավոր Արեւելքում Ամերիկյան օգնության կոմիտեի փոխնախագահն էր: Մեծ եղեռնի օրերին Մորգենթաուն, հանդիպելով հայ ազգի դահիճներից Թալեաթ եւ Էնվեր փաշաներին, ամեն կերպ փորձել էր կանխել արեւմտահայության բնաջնջումը: Իր հուշագրություններում փաստական նյութերի հիման վրա նա նկարագրել է արեւմտահայության ողբերգությունը՝ դա համարելով «պատմության ամենասարսափելի իրադարձությունը»:

Լաուրին իր գրքում Մորգենթաուի հուշագրությունները պայմանավորելով հակաթուրքական քաղցրության առաջադրանքով, առաջաբանում նշում է. «Այս գիրքը չի գրվել, որպեսզի Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին Օսմանյան Թուրքիայում հայերի հետ կատարվածը Ցեղասպանություն որակվի կամ հերքվի: Գրքի խնդիրը Մ. Նահանգների դեսպան Հենրի Մորգենթաուի «Հուշագրությունների» իբրեւ սկզբնաղբյուր օգտագործման նպատակահարմարությունն է՝ լուսաբանելու համար տվյալ ժամանակահատվածի պատմությունը»:

Հեղինակը գտնում է, որ Մորգենթաուն՝ արդարացնելու համար պատերազմի մեջ մտնելու ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը, երկրում հակագերմանական եւ հակաթուրքական հասարակական կարծիք ձեւավորելու մղումով գրի է առել քարոզչական նպատակներ հետապնդող իր «Հուշագրությունները»: Ապա նա ավելացնում է. «Իմանալով այս ամենի մասին, ակամա մտածում ես, այն հայ երիտասարդները, ովքեր 1970-80 թթ. թուրք դիվանագետների նկատմամբ ահաբեկչական գործողություններ էին կատարում, մի՞թե Մորգենթաուի «Հուշագրությունների» ազդեցության տակ չէին»:

Լաուրին առաջ քաշելով այն տեսակետը, թե Մորգենթաուն «Հայկական հեքիաթի տարածմանը նպաստել է Լորդ Բրայսի եւ Յոհաննես Լեփսիուսի հետ համատեղ ջանքերով», իր գրքի պատրաստմանը ցուցաբերած աջակցության համար երախտագիտություն է հայտնում ծանոթ հակահայ Ջասթին Մկ Քարթիին: Վերջում նա ավելացնում է. «Գիտնականները պարտավոր են երեւան հանել ճշմարտությունը, օգնել դրա բացահայտմանը եւ դա պահպանել, այլ ոչ թե կառչել երեւակայության արդյունքներից կամ համաշարած ատելություն սերմանելու համար սուտը ներկայացնել իբրեւ ճշմարտություն: Հենրի Մորգենթաուն մահացավ 44 տարի առաջ: Կարծում ենք, նրա գիրքը դեն նետելու ժամանակը վաղուց է եկել, նույնիսկ անցնում է»:

Հիթ Լաուրիի տեսակետները մեկնաբանության կարիք չեն զգում: Պարզապես Մեծ եղեռնի թուրքական կեղծարարությունը հիմնավորելու համար կեղծարարության մեջ է մեղադրվում Հենրի Մորգենթաուն: Թուրք պատմաբանները դա վաղուց են արել: Հարկ է սակայն նշել, որ Լաուրին անկախ էթնիկ ծագումից, ամերիկյան քաղաքացի է, ոչ թե՝ Թուրքիայի, իսկ ծագումով հրեա Մորգենթաուն եղել է ԱՄՆ-ի դեսպանը: Հանձնարարությունը թխում է նպատակից: Հայոց ցեղասպանության հարցում Թուրքիային աջակցելու պաշտոնական Վաշինգտոնի եւ Իսրայելի նպատակն ընդհանուր է: Ուրեմն, պետք է ընդհանուր լինի նաեւ Սեմյուել Ուիմսի, Բեռնար Լուիսի, Հիթ Լայնի, Հիթ Լաուրիի եւ նրանց նմանների առաքառանքը, որովհետեւ նրանք ծառայում են միեւնույն նպատակին:

ՎԻԿԻ ՇԱՀԻՆՅԱՆ

Նախորդ շաբաթավերջին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը հրապարակեց նախագահի ներկայացրած սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի վերաբերյալ իր առաջարկներն ու դիտողությունները: Հայտնի էր միաժամանակ, որ ի սկզբանե ՀՌԱԿ-ը նախապատվությունը տալիս էր նախագահական կառավարման համակարգին, մինչդեռ ներկայացված առաջարկները հենց կիսանախագահական համակարգի կատարելագործմանն էին վերաբերում: Ինչ դրդապատճառներ ունեին կուսակցության կողմից ներկայացված առաջարկների հեղինակները եւ ընդհանրապես, որն էր դրանց տրամաբանությունը, խոսեցինք ՀՌԱԿ անդամ, առաջարկությունների հիմնական հեղինակ Կարեն Թունյանի հետ:

«Շատերն ընկել են նախագահի լիազորությունները կրճատելու մոլուցքի մեջ»

Պարզաբանումներ սահմանադրական բարեփոխումների ռամկավարական առաջարկությունների շուրջ

– Պրն Թունյան, եւ նախագահը, եւ նրա ներկայացրած նախագծի կողմնակիցներն այն կարծիքին են, որ գործող սահմանադրության համեմատ առաջարկվող նախագիծն ավելի կողմնորոշում ունի դեպի խորհրդարանական կառավարում: Այս տեսակետից ի՞նչ սկզբունքներից են ելնում ձեր մշակած առաջարկները:

– Հայաստանի համար խորհրդարանական կառավարումը ողջամիտ տարբերակ է, սակայն գտնում եմ, որ հիմա կիրառելը ժամանակավրեպ է: Իր ներքին քաղաքական կառուցվածքով ներկայումս Հայաստանը չի համապատասխանում խորհրդարանական կառավարման չափանիշներին: Նման դեպքում պետք է լինի բացառիկ քաղաքական կայունություն եւ ենթադրվում է քաղաքական ներքին կուլտուրայի հասունացում:

Երկրորդ՝ երկրի աշխարհագրական դիրքի եւ այլ հանգամանքների դեպքում Հայաստանն իրավունք չունի անցնելու այդ կառավարմանը՝ չունենալով դրա փորձը:

Նախագահի ներկայացրած նախագիծն այս տեսակետից որոշակի միջանկյալ օղակ է, որը որոշ լիազորություններ նախագահից տեղափոխում է խորհրդարան, հստակ տարանջատում է իրականացնում կառավարման համակարգում, այն առումով, որ գործադիր իշխանությունը ոչ թե հանդես է գալիս որպես զուտ կամակատար, այլ հենց իշխանություն իրականացնող սուբյեկտ: Ինչ վերաբերում է մեր մասնագիտական գնահատականներին, կարծում ենք, որ շատերն ընկել են նախագահի լիազորությունները կրճատելու մոլուցքի մեջ: Մոռացվում է մի կարեւոր հանգամանք, որ երկիրն այս պահին փաստացի ռազմական դրության մեջ է եւ նման պարագայում նախագահի լիազորությունների աներաշխավորված կրճատումն անթույլատրելի է: Օրինակ, նախագահից ԱԺ-ին փոխանցված կառավարության ձեւավորման հարցում ողջամիտ հավասարակշռություն չի դրված: Ենթադրվում է հետեւյալ մոտեցումը, նախագահը ներկայացնում է վարչապետի թեկնածությունը, եթե ԱԺ-ն համաձայն չէ, ներկայացնում է նոր թեկնածուի: Եթե այս դեպքում էլ համաձայն չէ, խորհրդարանը յոթնօրյա ժամկետում ներկայացնում է իր թեկնածուին: Ըստ նախագծի, այդ դեպքում նախագահը կարող է ցանկացած ժամանակ, առանց վարչապետի համաձայնության, պաշտոնանկ անել պաշտոնաթության եւ արտաքին գործերի նախարարին: Որոշակի անկատարություն կա այն առումով, որ ազատելուց հետո նոր նշանակումը կատարվում է նույն վարչապետի ներկայացմամբ: Մեր կարծիքով նշվել է, որ պատերազմական շրջանում ՀՀ նախագահը պետք է, բացի այս երկու նախարարներից, որոնք, ըստ նույն նախագծի, իրականացնում են հստակ ամրագրված լիազորություններ, կարողանա պաշտոնանկ անել նաեւ ազգային անվտանգության նախարարին:

– Ձեր ներկայացրած առաջարկներն ինչքանով են նպաստում իշխանությունների տարանջատմանը եւ հավասարակշռմանը: Դուք իրո՞ք նախագահի լիազորությունների իրական կրճատում եք տեսնում:

– Գործող սահմանադրությամբ ձեր նշած հասկացությունը զուտ նախագահի անձով էր պայմանավորվում, ինչը ընդունելի չէ:

Խնդիրն այն է,- որ իրավական նորմն իր համար պիտի բացառիկ երաշխիք պարունակի հասկապես այնպիսի կարեւոր պաշտոնյայի հարցում, ինչպիսին նախագահն է: Ներկայումս այդ լիազորությունները սահմանափակված են, կիրառված է իրավաբանորեն ավելի ճիշտ տերմին ԱԺ լիազորությունների ժամկետի եւ ոչ թե հենց լիազորությունների կրճատում: Սահմանադրությամբ հստակ պետք է ֆիքսվեն բոլոր դեպքերը, երբ նախագահը կարող է կրճատել խորհրդարանի լիազորությունների ժամկետը: Դա այն դեպքերից է, երբ կառավարությունը ձեւավորում է ԱԺ-ն, եւ վերջինս երկու անգամ իր իսկ ձեւավորած կառավարությանը վստահության քվե չի տալիս: Այս դեպքում նախագահը կարող է կրճատել խորհրդարանի լիազորությունների ժամկետը: Պատճառը՝ որպեսզի գործադիր մարմնի ձեւավորումը չդառնա խաղալիք պատգամավորների ձեռքին: Դա նաեւ քաղաքական շահարկումների տեղիք չի տա:

– Սահմանադրության այլընտրանքային նախագիծ ներկայացրած կուսակցությունները պնդում են, որ նախագահի առաջարկած նախագծով առաջին դեմքի լիազորություններն ավելացել են 11-ով:

– Ես կուսակցությունների ներկայացրած նախագծին ծանոթ չեմ եւ չեմ էլ ուզում ծանոթանալ, քանի որ սկզբունքորեն չեմ ընդունում խորհրդարանական կառավարումը հիմա:

Որպես մասնագետ ուզում եմ նշել, որ լիազորությունների ավելացում կամ նվազեցում հասկացությամբ առումով իրավական նորմի համար անթույլատրելի է: Եթե որեւէ տեղ ավելացվում է լիազորություն, իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի համաձայն, պիտի նախատեսվի նաեւ դրան հակակշիռ:

Նախագահին վերապահված լիազորությունների գերակշիռ մասը հենց այդ բնույթի են: Այսինքն դրանք ընդունել որպես հավելյալ լիազորություններ՝ անիմաստ է: Ավելին, ըստ էության, լիազորությունները կրճատվել են: Փոխարենը ռեալ առաջընթաց կա մյուս ոլորտներում: Խոսքը մարդու իրավունքների պաշտպանի եւ յուրաքանչյուր քաղաքացու՝ սահմանադրական արդարադատության իրականացման համար երաշխիքների ներմուծման մասին է:

– Այս ոլորտի մասին եւս առաջարկություններ եք ներկայացրել: Ո՞րն է դրանց տրամաբանությունը:

– Նախագծում առկա են իրավական տեխնիկայի կանոնների չպահպանման արդյունքում առաջացած վրիպակներ: Մենք ուշադրություն ենք սեւեռել դրանց վրա: Մեզ համար զուտ կիրառելի է Սահմանադրական դատարան դիմող սուբյեկտների քանակի ավելացման պրոցեսը: Գործող սահմանադրությունն ընդամենը չորս դեպք է թույլատրում: Այժմ յուրաքանչյուր քաղաքացու նման իրավունք տրվում է:

Դատական համակարգի անկախության համար եւս երաշխիքներ տրվում են: Գործող սահմանադրությամբ լիազորված Արդարադատության խորհրդին վերաբերող պահանջներում առկա են այն դրույթները, ըստ որոնց նախագահը եւ արդարադատության նախարարը չեն մտնելու այդ օրգանի մեջ: Դա ուղղակի ունի երկու կարեւոր նշանակություն. հանրապետության նախագահը զրկվում է այն լծակից, որով դատավորներն ուղղակի կախվածության մեջ էին ընկնում նախագահից: Նախագծով նախագահը կարող է նրանց նշանակել բառացապես Արդարադատության խորհրդի ներկայացմամբ, ըստ կազմված ցուցակի:

Նույնը վերաբերում է նաեւ արդարադատության նախարարին: Չպետք է մոռանալ, որ այս նախարարը ներկայացնում է գործադիր իշխանությունը:

– Սահմանադրության փոփոխությունների նախագահական տարբերակում լուրջ տեղ է հատկացված օմբուդսմենի ինստիտուտի կայացմանը: Որքանո՞վ է նախագծով, ըստ ձեզ, ապահովվում մարդու իրավունքների պաշտպանի անկախությունը, եթե նկատի առնենք ձեր ներկայացրած առաջարկի առկայությունը:

– Օմբուդսմենի լիազորություններն, ըստ մեզ, պետք է սահմանափակվեն միայն սահմանադրությամբ: Այս անձը պետք է զբաղվի շատ ավելի լայն գործունեությամբ, քան նախագծով նրան վերապահված ՍԴ դիմելու լիազորությունն է: Մարդու իրավունքների խախտման պարագայում նա պետք է համարժեք գործողությունների դիմի, ներառյալ նաեւ հարցը դատական կարգով վիճարկումը: Նման առաջարկ մենք արել ենք, որը, կարծում ենք, լուրջ քննարկման առարկա կդառնա: Սակայն, ըստ նախագծի, որեւէ կերպ օմբուդսմենի անկախությունը չի երաշխավորվում:

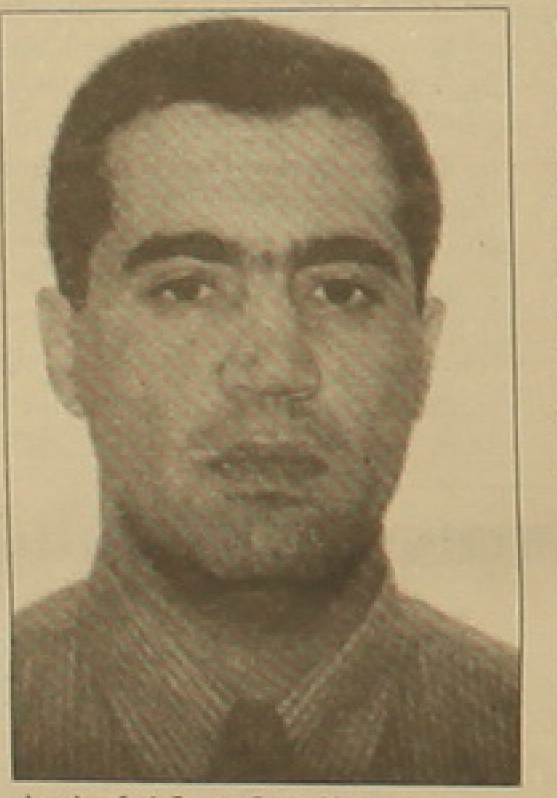

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Խոջալուի ողբերգությունը կամ Մութալիբովի «ուշացած խոստովանությունը»

Փետրվարի 26-ին լրանում է ԼՂՀ Ասկերանի շրջանի Խոջալու գյուղում տեղի ունեցած ողբերգության 10 տարին։ Դա, անտարակույս, ողբերգություն էր, որովհետեւ խլեց ավելի քան 600 մարդու կյանք։ 1992 թ. փետրվարը ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի ամենաթեժ շրջանն էր։ Ադրբեջանական զինված խմբավորումներն օկուպացրել էին ԼՂՀ-ի ամբողջ տարածքի համարյա կեսը, Խոջալուից, Աղդամից գիշեր-ցերեկ հրթիռահարվում էին մայրաքաղաք Ստեփանակերտը, մյուս բնակավայրերը։ Ղարաբաղը խեղդվում էր։

Արդեն 1992 թ. ապրիլին այն ժամանակ Նախիջեւանի ԻՀ խորհրդարանի նախագահն անձամբ խոստովանել էր, որ Խոջալուի իրադարձություններում մեղավոր է Ադրբեջանի նախկին ղեկավարությունը՝ հանձին Այազ Մութալիբովի։ Համաձայն ադրբեջանական «Բիլիք դունյասի» գործակալության, Նախիջեւանում Ալիեւը ցինիկորեն հայտարարել է. «Արյունահեղությունը մեր օգտին կլինի։ Մենք չպետք է խառնվենք իրադարձությունների ընթացքին»։

Խոջալուի ողբերգությունը, ցավոք, տասը տարի շարունակ օգտագործվում է ներքաղաքական նպատակներով։ Տիպիկ արեւելյան Ադրբեջանում հանուն քաղաքական ինտրիգների եւ իշխանության համար պայքարի շահարկվում է անմեղ մարդկանց ողբերգությունը։ Ո՞վ է սպանել Խոջալուի խաղաղ բնակիչներին։ Մի կողմ թողնենք ենթադրությունները, դիմենք ժամանակագրությանը։ Ադրբեջանցի օպերատոր Չինգիզ Մուստաֆաեւը, որն Ադրբեջանի ժողճակատի վերահսկողության տակ գտնվող Աղդամում եւ շրջակա տարածքներում նկարահանումներ է կատարել փետրվարի 28-ին եւ մարտի 2-ին, կասկածի է ենթարկել Ադրբեջանի պաշտոնական վարկածը, թե իբր հայերն իրականացրել են Խոջալուի «ցեղասպանությունը», եւ սկսել է լրագրողական հետաքննություն։ Հանցագործություններին ադրբեջանական կողմի հնարավոր մասնակցության մասին օպերատորի առաջին իսկ հաղորդագրությունը մոսկովյան «Դ-պրես» գործակալությանը Մուստաֆաեւի վրա թանկ նստեց։ Մուստաֆաեւը կարճ ժամանակ անց չպարզված հանգամանքներում սպանվեց Աղդամի շրջանում, որը, կրկնում ենք, գտնվում էր ժողճակատի զինված խմբավորումների վերահսկողության տակ։ Մեկ այլ վկայություն՝ Ադրբեջանի խորհրդարանի նախկին նախագահ Թ. Ղարաեւ. «Ողբերգությունն իրականացրել են Ադրբեջանի իշխանությունները, բարձրաստիճան այրերից ինչ-որ մեկը»։

«Նեզավիսիմայա գազետային» օրերս տված հարցազրույցում Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովը պնդում է, որ եթե ընդդիմությունը՝ ժողճակատը, չխոչընդոտեր ստորագրելու ադրբեջանական բանակն ԱՊՀ գլխավոր հրամանատարությանը միավորելու համաձայնագիրը, ապա Խոջալուի ողբերգությունը չէր լինի։ Հոդվածը վերնագրված է «Ուշացած խոստովանություն»։ Մութալիբովը տասնյակ անգամ այլ առիթներով պնդել է, որ Խոջալուից մարդկանց հեռանալու համար հայերը միջանցք էին թողել, սակայն ժողճակատի զինված ստորաբաժանումներն Աղդամի շրջանի սահմանի մատույցներում գնդակահարել են խաղաղ բնակիչների շարասյունը։

Ժողճակատի իրականացրած Խոջալուի սպանդի զոհը դարձան շուրջ 600 ադրբեջանցի կանայք, ծերեր, երեխաներ։ Խոջալուում ադրբեջանցի «ճակատայինները» գազանաբար սպանեցին 34 խաղաղ հայ բնակիչների։

Թ. Հ.

Հեյդար Ալիեւ. «Ես կվերադառնամ հայրենիք»

Սկիզբը էջ 1

Ուղերձում Հ. Ալիեւն ասել է, որ մշտական կապ է պահպանում խորհրդարանի նախագահի (ի դեպ, ըստ սահմանադրության, Ադրբեջանում նախագահի մահվան դեպքում ժամանակավորապես, մինչեւ ընտրությունները, երկիրը ղեկավարում է խորհրդարանի նախագահը, հիմա՝ Մուրթուզ Ալեսքերովը), վարչապետի, նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի, ուժային նախարարների հետ։ Ադրբեջանում այսօր տիրում է կայունություն, հանդարտություն, ժողովուրդը զբաղված է ամենօրյա աշխատանքով, կարելի է ասել՝ 2002 թ. փետրվարը հաջողված ամիս է, տնտեսությունը զարգանում է, ուղերձում ասել է Ալիեւը, ապա փարատել ժողովրդի մտահոգությունները. «Գիտեմ, որ որոշակի չափով անհանգստացած եք, բայց անհանգստանալու որեւէ հիմք չկա։ Կարող եք հանգիստ լինել. այսօր իմ առողջական վիճակն ավելի բարվոք է, քան անցնող ժամանակներում եւ մի քանի օրից կվերադառնամ հայրենիք»։

Այս վերջին նախադասությունը կարծես թե ուղղված է ընդդիմությանը, որը նախագահի բացակայության պայմաններում անցկացնում է բողոքի ցույցեր՝ պահանջելով Ալիեւի հրաժարականը։ Առավել հավանական է, որ Ալիեւն Ադրբեջան կվերադառնա փետրվարի վերջերին-մարտի սկզբներին, հենց այն ժամանակ, երբ ընդդիմադիր ազդեցիկ կուսակցությունները՝ Ազգային անկախությունը, Մուսավաթը, ժողճակատը, Դեմկուսը, Ալիեւի հրաժարականի պահանջով կսկսեն զանգվածային ցույցեր։

Ալիեւի հիվանդությունն Ադրբեջանում դարձել է քաղաքական հարց։ Իրավամբ, ո՞վ է փոխարինելու նրան։ Նախագահի հավանական թեկնածուների պակաս չի զգացվում՝ Իլհամ Ալիեւ, Ռասուլ Գուլիեւ, Այազ Մութալիբով, Իսա Գամբար... Նրանցից յուրաքանչյուրի թիկունքին կանգնած են դրսի որոշակի ուժեր, որոնցից յուրաքանչյուրի ընտրությունն Ադրբեջանի համար հղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով։ Ե՛վ դրսում, ե՛ւ ներսում շատերն են դժգոհ Ալիեւի քաղաքականությունից, սակայն բոլորը կարծես թե համամիտ են մեկ հարցում՝ Ալիեւի նախագահության շրջանը (1993 թ.- մինչ այժմ) Ադրբեջանին բերեց կայունություն։

Ադրբեջանական ԶԼՄ-ները Հ. Ալիեւի առողջության մասին տասնյակ հրապարակումներ են գրել։ Դրանցից համառոտ ներկայացնենք մի քանիսը՝ խիստ վերապահումներով։

«Զերկալոն» փետրվարի 19-ի համարում գրում է, որ փետրվարի 18-ին Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանություն են հրավիրվել ժողճակատի, Մուսավաթի եւ Ազգային անկախություն կուսակցությունների առաջնորդները։ Վերջինիս ղեկավար Էթիբար Մամեդովն ասել է, որ հանդիպել են «Վաշինգտոնից ժամանած մարդկանց հետ», սակայն այլ մանրամասներ չի նշել, քանի որ ամերիկյան կողմի ցանկությամբ հանդիպումների մանրամասները պետք է մամուլից գաղտնի պահվեն։ «Զերկալոն» գրում է, որ «Վաշինգտոնից ժամանած մարդիկ» եղել են պետքարտուղարության եւ Կոնգրեսի ներկայացուցիչներ։

Ուշագրավ է «Թուրանի» գործակալության վերլուծականը, որը պատրաստվել է փետրվարի 15-ին՝ վերնագրված «Հիվա՞նդ է, թե՞ ոչ»։ «Ալիեւի այցը ԱՄՆ ընթանում է անսովոր ձեւով։ Նա ժամանեց ոչ թե Վաշինգտոն, այլ Նյու Յորք՝ տնտեսական համաժողով։ Նյու Յորքում նախագահին դիմավորեցին օդակայանի պաշտոնյաները։ Ալիեւը չի հանդիպել ԱՄՆ նախագահին, չի հանդիպել կառավարության բարձրաստիճան որեւէ պաշտոնյայի։ Ավելին՝ Բուշի թիմից ոչ մեկը չի այցելել Քլիվլենդ՝ «հիվանդ» Ալիեւին տեսակցելու»։ Ալիեւի հիվանդությունը կասկածի տակ դնելով՝ «Թուրանը» ենթադրում է, որ Ադրբեջանի նախագահը ԱՄՆ է մեկնել իշխանափոխություն իրականացնելու նպատակով։ «Թուրանը» հիշում է, որ 2000 թ. սեպտեմբերին Ալիեւի «հիվանդությունը» պայմանավորված էր սպասվելիք խորհրդարանական ընտրություններով, նախագահը մեկնեց ԱՄՆ, իսկ ընտրություններն ավարտվեցին իր՝ «Ենի Ազերբայջան» կուսակցության ջախջախիչ հաղթանակով։

2000 թ. ԱՄՆ սեպտեմբերյան այցից մեկ դրվագ էլ մենք հիշենք։ Ադրբեջանական եւ ռուսական մամուլը գրում էր, որ Ալիեւի առողջական վիճակը օրհասական է, իսկ որոշ հրապարակումներ գուժում էին Ադրբեջանի նախագահի վախճանը։

Ժողճակատի «Ազադլիգ» պարբերականը հեգնում է. «1993 թ. ամռանը, երբ Աբ. Էլչիբեյը հեռացել էր հայրենի Քելեկի գյուղ, Հ. Ալիեւը Էլչիբեյի նախագահի պաշտոնում մնալը ծիծաղելի էր համարում, քանի որ անհնար է երկու շաբաթ երկիրը կառավարել գյուղից։ Այսօր Հ. Ալիեւը երկու շաբաթից ավելի Ադրբեջանը ղեկավարում է Քլիվլենդի կլինիկայից»։

Ռուսաստանյան «Նեզավիսիմայա գազետայի» Բաքվի թղթակիցը փետրվարի 19-ի համարում գրում է. «Փորձագետների կարծիքով, երկրի ղեկավարի ինքնազգացողության մասին ցանկացած բացասական տեղեկատվություն կարող է հասարակության տագնապ առաջացնել, որը, իր հերթին, կարող է երկրում ստեղծել անկայուն վիճակ։ Չնայած իշխանությունների բոլոր ճիգերին, Ադրբեջանի ներքաղաքական իրավիճակը աստիճանաբար սրվում է։ Աննշուշտ, հաշվի առնելով էթիկայի կանոնները, ընդդիմադիր գործիչները հայտարարում են, որ «Հեյդար Ալիեւին, ինչպես պետության յուրաքանչյուր քաղաքացու, առողջություն են ցանկանում», բայց, միեւնույն ժամանակ չեն ցանկանում Ալիեւին տեսնել պետության ղեկին։ Կարծես այս անգամ ընդդիմությունը որոշել է նախագահի հիվանդության շրջանում իշխանությունների հետ չկնքել զինադադար, ինչպես սովորաբար արվում էր»։

Թվում է, Ալիեւի հիվանդությունը լուրջ է։ Նախագահի բոլոր հարազատներն ու մտերիմներն արդեն մեկ շաբաթ Քլիվլենդի կլինիկայում են։

Թ. Հ.

ՀԱԿԱԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ

ԿՀՎ-ն ընդդեմ անհատական համակարգիչների

Ամերիկյան հատուկ ծառայություններն Ինտերպոլին նախազգուշացրել են, որ անհատական համակարգիչները կարող են օգտագործվել օդում ահաբեկչությունների իրականացման նպատակով։ ԿՀՎ-ն պաշտոնապես նշել է, որ չարագործները կարող են անհատական համակարգիչների տեսք ունեցող պայթուցիկ սարքեր օգտագործել օդանավերում ահաբեկչություններ կատարելու համար։ «Շատ գաղտնի» նշումով շրջաբերական նամակներ են ուղարկվել քրեական ոստիկանության միջազգային կազմակերպության՝ Ինտերպոլի անդամ բոլոր երկրներին, այդ թվում Իսպանիային, որտեղ էլ տեղեկատվության արտահոսք է տեղի ունեցել։

Իսպանական «ABC» թերթին հաջողվել է բացահայտել ԿՀՎ-ի գաղտնի շրջաբերականի մի շարք մանրամասնություններ։ Դատելով ըստ ամենայնի, ԿՀՎ-ի հետեւությունները հիմնված են գաղտնի գործակալների տվյալների վրա։ Եթե տարբեր երկրների ոստիկանների միջեւ նամակների այս փոխանակությունը հանգեցնի կոնկրետ արգելիչ հրահանգների արձակմանը, ապա ամենայն հավանականությամբ խոշորագույն ավիաընկերությունների ուղեւորներին չի թույլատրվի ինքնաթիռ նստել անհատական համակարգիչներով։ Իսկ դա իր հերթին մռայլ հետեւանքներ կունենա տվյալ համակարգիչների արտադրությամբ զբաղվող խոշոր ֆիրմաների ճակատագրի համար։

Նկատի ունենալով սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո Արեւմուտքի հատուկ ծառայություններում տիրող խուճապային տրամադրությունները, արգելիչ հրահանգների հրապարակումը միանգամայն հնարավոր է։ Մինչդեռ հայտնի է, որ անհատական համակարգիչներն իրենց փոքր չափերի պատճառով օգտագործվում են հենց ուղեւորությունների ժամանակ, իսկ սովորական համակարգիչներից մարդիկ օգտվում են տանը եւ աշխատավայրում։ Գործարարներից շատերն անհատական համակարգիչներով աշխատում են թռիչքների ընթացքում։ Նրա ապագայում նրանք պետք է զրկվեն այդ հնարավորությունից։

Եթե նման բան պատահի, ապա օդանավերի ուղեւորներն ստիպված կլինեն համակարգիչները հանձնել իբրեւ ուղեբեռ։ Ուղեւորներից շատերը կհրաժարվեն թանկարժեք տեխնիկան ուղեբեռ դարձնելուց։ Անհատական համակարգիչների պահանջարկն ի վերջո կտրուկ կնվազի։ Դրանից կտուժեն արտադրող ֆիրմաները եւ առաջին հերթին ամերիկյան «IBM» ընկերությունը, որը վերջերս հրաժարվեց գրպանի համակարգիչների արտադրությունից՝ հօգուտ անհատական եւ սեղանի համակարգիչների։

Պ. Ռ.

«Կուրսկի» կործանման առեղծվածը չկա՞ ...

Ռուսաստանն ըստ երեւույթին սկսել է բացահայտել 2000 թ. օգոստոսին Բարենցի ծովում կործանված «Կուրսկ» ատոմային սուզանավի աղետի պատճառը։ Օտարերկրյա սուզանավի հետ բախման վարկածը, որի մասին երկար ժամանակ խոսում էին ռուս սպաները, փետրվարի 18-ին վերջնականապես մերժվեց ՌԴ գլխավոր դատախազ Վլադիմիր Ուստինովի կողմից։ Իսկ նավատորմի գլխավոր հրամանատար, ծովակալ Վլադիմիր Կուրոեդովը սուզանավի կործանման պատճառ համարեց տորպեդային վառելիքը։

Առաջին անգամն է, որ Ռուսաստանի բարձրաստիճան անձինք պաշտոնապես մերժում են օտարերկրյա լրտեսական սուզանավի հետ բախման վարկածը։ Այս կապակցությամբ «Լիբերասիոն» թերթն արձանագրում է, որ սառը պատերազմի հեռավոր արձագանք հանդիսացող լրտեսական սուզանավի վարկածը հեշտին պլան էր մղվել սեպտեմբերի 11-ի դեպքերին հաջորդած ռուս-ամերիկյան մերձեցման ընթացքում։ Դեկտեմբերին նախագահ Պուտինի կողմից Հյուսիսային նավատորմի 14 ծովակալների եւ սպաների պաշտոնանկությունն արդեն ցույց տվեց, որ գործի քննությունն այլ ընթացք է տանում։

ՌԴ գլխավոր դատախազն իր վերջին ելույթում նշեց, որ «Կուրսկում» հայտնաբերված նավամատյանի վերլուծությունն «ապացուցում է մոտակայքում բախման վտանգ ներկայացնող ռազմանավերի կամ սուզանավերի բացակայությունը»։

«Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, Ուստինովը նաեւ մերժել է «Պյոտր Վելիկի» ռազմանավի պատահական կրակոցից սուզանավի կործանման վարկածը, նշելով, որ նման կրակոց չի եղել։

Աղետի հավանական պատճառը տորպեդներից մեկի վառելիքի պայթյունն է։ Ծովակալ Կուրոեդովն ընդգծեց, որ «ջրածնի գերօքսիդ պարունակող տորպեդային վառելիքը եւ համապատասխան տորպեդները գործածությունից հանվել են աղետին հաջորդած օրվանից»։ Սա նշանակում է, որ ռուս սպաները վաղուց իմացել են աղետի բուն պատճառները, բայց սեփական մեղքերը քողարկելու համար առաջ են քաշել ստորջրյա բախման վարկածը։ Կուրոեդովը խոստովանեց, որ ջրածնի գերօքսիդ պարունակող վառելիքով տորպեդներ Արեւմուտքում չեն օգտագործվում «1955 թ. բրիտանական «Սայդըն» սուզանավի պայթյունից ի վեր»։

«Կուրսկի» աղետը հետաքննող հանձնաժողովի վերջնական զեկուցագիրը հրապարակվելու է մայիս-հունիսին։

Պ. Ռ.

Մշակույթ

Շարունակվող մորմոք, անսկիզբ ցավ

Արամ Սեփեթճյանի «Հող եւ մորմոք» գիրքը

Շուրջ հինգ տասնամյակ սփյուռքահայ գրող Արամ Սեփեճյանը 1915-ի վերապրողների սերնդի հավաքական կերպարին հոգեւոր շնչառություն է տալիս իր գրական ստեղծագործություններում:

Սփյուռքում հրատարակված «Անլույս գիշերներ», «Կեանքի կարոտով», «Ողջակեզ», «Ես սեւ եմ... բայց գեղեցիկ» պատմվածքների եւ վիպակների հերոսները հայ մարդիկ են, ովքեր դժվարորեն ապրում են աստանդական կյանքի իրենց ճակատագիրը: Սովորական թվացող կյանքի հորձանուտներում նրանք ապրում են ներհակություններով լի ներքին իրականության մեջ, որ թերեւս մեկ բառով կարելի է կոչել անբավարարվածություն, իսկ ավելի շուտ տագնապ: Սա մի ուրույն հոգեբանություն է, վիճակ, զգացողությունների մի այնպիսի մթնոլորտ, որում հայտնվածները ճանաչում են միմյանց լռությամբ, զուգե եւ բնազդորեն: Այդ լռության մեջ անթեղված է կորցրած հողի մորմոքը.

«Ո՞ւր լսե՞ր էք Հողին կանչը...

Այն հողին կորուսեալ, որ հազարամեակ մ'ամբողջ եղեր էր քնարանը մեր պապերուն, իսկ այսօր այրիացած իր բնիկ տէրէն, կ'ապրի իր երրորդ կեանքը բռնակալուած:

Այսօր, այդ կորուսեալ հողին ձայնն էր, որ կու գար ունկերուս: Կանչ մը հոգեթով որ խառնուած հեռաւոր երգի մը բառերուն, կը ստանար ձեւ ու մարմին եւ աղերսագին շեշտով մը կը գոչէր.

«Քելէ, լաօ, ֆելէ էրթանք մըր էրկիր...»:

Սա երկրի կանչն է՝ գերեվարված, որ տասնամյակներ արդեն պահանջում է «արդարութիւն ընել այդ հողին կորուսեալ»:

Այս տողերը սփյուռքահայ գրողի (թերեւս բոլորի) ստեղծագործական կոնցեպցիայի առանցքն է, որի շուրջ կառուցվում է գրական պատումը՝ շարունակվող մարդկային կյանքը, հարաբերությունները, հոգեբանությունը, ստեղծվում են իրավիճակներ, դրություններ, կերտվում կերպարներ, աշխարհի ամենատարբեր անկյուններում ապրող հայ մարդիկ՝ հարմարված իրադրությանը, կյանքի պարագաներին ենթակա, սակայն որոնող ու անհանգիստ: Մի ամբողջ սերնդի կորստի շարունակվող ցավն է՝ 1915-ից ցայսօր պահպանվող, ժամանակի մեջ սակայն անընդհատ որակափոխվելով: Վերապրողների նոր սերունդը սեփական ինքնության հարցերի նկատմամբ այլ մոտեցումներ ունի, ժամանակային տարածության մեջ շատ բան փոխվել է անշուշտ, բայց կարծրացած կարոտը սուր ցավի պես արթնանում է ամենաանսպասելի պահերին անգամ, երբ թվում է ամեն ինչ անվերադարձ է այլեւս...

... Գրական կյանքին զուգահեռ Արամ Սեփեթճյանը խմբագրական, հրատարակչական երկար տարիների գործունեություն է ծավալում Բեյրութում: 50-ականներից աշխատակցել է «Նոր օր», «Զարթօնք», «Սփիւռք», «Նոր կեանք» շաբաթաթերթերին, «Շիրակ» ամսագրին: 1991-ից պատասխանատու խմբագիրն է ՀԲԸ Միության «Խօսնակ» պաշտոնաթերթի: 1991-ից Բեյրութում հիմնել է «Սիփան» հրատարակչատունը:

Անցած տարի ՀԳՄ հրատարակչության լույս ընծայած Արամ Սեփեթճյանի «Հող եւ մորմոք» գիրքը նրա ստեղծագործությունների առաջին հրատարակությունն է Հայաստանում: Ժողովածուն բաղկացած է երեք՝ «Ողջակեզ», «Սեւ եմ ես... եւ գեղեցիկ», «Հող եւ մորմոք» գրքերից:

Գրքի հերոսը՝ աստանդական հայի ճակատագրով, թվում է հասարակությանը ներդաշնակված ու ինտեգրված, մինչդեռ իրականում իր տեղը չգտած եւ միջավայրից առանձնացող անհատ է՝ անսովոր ներաշխարհով ու ծորուն թախիծով, որ նման է ծովի անվերջանալի ալեբախումներին ցավի մերկության մորմոքով:

Հոգու երկվության, ներհակ ուժերի պայքարի մեջ է «Ողջակեզի» հերոսը՝ ջերմ, կարեկից, սիրելու եւ ստեղծագործումի պատրաստ մի տեր հայ մարդ, որը, սակայն, կյանքի աղջամուղջի, կրակների մեջ մատուցվող սեւ պատարագից, պատերազմի արհավիրքներից կորցնում է ոգեղենության կայծը: Թաքստոցներում Կաղանդ պապիկին սպասող երեխաները, հրթիռների ռմբակոծությունները, հրո ճարակ դարձած քաղաքը, այս ամենը իր շուրջը ահագնորեն փլուզվող կյանքն է, որի մեջ մերթընդմերթ առկայծում է մանկության ոսկին «ցորեանի ասոր հասկերուն ոսկեղէն հրդեհին մէջ»:

«Սեւ եմ... բայց գեղեցիկ» վիպակի հերոսը իրարամերժ ապրումների ենթակա մարդն է, որը մեղքի բեռը ուսած բացականչում է. «Խաչեցէք զիս... Չէ՞ որ ես եղայ խոստումնադրուժ, անզաւակ այլ հայածին կնոջս հանդէպ ու շնացայ՝ յանձնելով անձս կեանքի ըմբռնողութեան դիւրին այս ձեւին... Հոգիս երկփեղկուած է ու կը տառապի ահաւոր երկուութեան մը տագնապէն»: Մեղավո՞ր սեր, մեղավոր երեխա՝ օտարածին, սեւամորթ: Վերուստին մարդու նախասկզբնական ազատության առեղծվածը: Որտեղի՞ց հայտնվեցին այսքան կապանքները՝ լեզու, սովորույթ, մաշկի գույն, բարոյականություն. պատահակա՞ն է այս ամենը, թե՞ տրված է մեզ՝ ստուգելու մեր կամքը: Կյանքը սկսվում է նմանվել փակ շրջանակի մեջ դրված նկարի, որի գույները խամրում են ազատության պակասից: Բայց եւ այս ծվատող երկվության մեջ է, որ հերոսը ըմբռնում է ճակատագրի փորձության իմաստը. այդ հարվածները իր հայի ինքնությունը ոչնչացնելու համար են ուղարկված: Ուծացման, ոչնչացման փորձերի դեմ ներքին պատնեշը դառնում է հայրենիքի տեսլականը, հոգեւոր հայրենիքը, որ հայտնվում է ամենաանսահմանային վիճակներում, իսկ խռոված հոգու խարիսխը, վերջին հանգրվանը իրական երկիրն է: Աշխարհի խաչմերուկներում օտար հայելիների մեջ իր արտապատկերը որոնող, իսկ հաճախ էլ աղավաղվելով այլածին հոսանքներից՝ հերոսը վերագտնում եւ հաստատում է իրեն սեփական հողում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Անահիտ» գրական մրցանակը Միշելին Մարկոմին

Կոլումբիա համալսարանի հայկական կենտրոնը հայտարարել է, որ «Երկնքից ընկավ երեք խնձոր» վեպի համար 2001 թ. «Անահիտ» գրական մրցանակի է արժանացել Միշելին Ահարոնյան-Մարկոմը, տեղեկացնում է «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հունվարի 19-ի համարը:

Վեպի հիմքում ընկած են եղեռնից մազապուրծ գրողի մորական տատիկի կյանքի դրվագներն ու հիշողությունները: Գիրքը հրատարակվել է անցյալ տարվա ապրիլին եւ արժանացել ամերիկյան մամուլի («Նյու Յորք թայմս», «Սան Ֆրանցիսկո-Քրոնիկլ», «Վաշինգտոն փոստ», «Չիկագո տրիբյուն», «Լոս Անջելես թայմս») գրախոսների բարձր գնահատականին: «Գիրքը նման է լուսանկարչական ալբոմի. ժամանակագրական կարգից հրաժարվելը թեեւ մի կողմից թուլացնում է նկարագրված դրվագների սարսափը, մյուս կողմից, սակայն, ընդգծում է, որ դաժանությունները ու մարդկանց ճիչը ոչ սկիզբ ունեն, ոչ վերջ», գրել է «Լոս Անջելես» թայմսը:

Հետաքրքրությունն այդ գրքի հանդեպ չի թուլացել, եւ «Ռիվրհեդ» հրատարակչությունը պատրաստվում է այս տարվա ապրիլին վերահրատարակել հատորը:

Երեսունհերեքամյա հեղինակը ծնվել է Սաուդյան Արաբիայում: Մեծացել է Լոս Անջելեսում, վեց տարի առաջ ռեստորանում տեղի ունեցած մի միջադեպ, որի ընթացքում ամուսնու թուրք ընկերը սկսել է «քաղաքացիական պատերազմի եւ երկկողմ զոհերի» հին երգը կրկնել, առիթ է հանդիսացել, որ նա լրջորեն ուսումնասիրի Հայոց ցեղասպանության պատմությունը:

«Անահիտ» գրական մրցանակը հիմնվել է ոմն բարերարի կողմից, որն անհայտ մնալով ցանկացել է սատար կանգնել ամերիկահայ գրողներին: Պարգեւը հինգ հազար դոլար է: Նախկինում այդ մրցանակին են արժանացել Պիտեր Բալաքյանը, Լորա Գալփաքյանը, Դիանա Տեր-Հովհաննիսյանը, Նենսի Գրիգորյանը եւ ուրիշներ: Մրցանակը շնորհող ժյուրիի կազմում են «Արարատ» հանդեսի խմբագիր Լեո Համալյանը, Մարգարի Հուսեփյան-Դոբկինը, Պիտեր Սուրյանը եւ Պիտեր Բալաքյանը:

Հ. Ծ.

Մաքսե Ժարդեն. «Հայաստանը գտել է ինձ»

«Ես հայտնագործել եմ իմ Հայաստանը», նման կարծիք է հայտնել ֆրանսիացի ռեժիսոր Մաքսե Ժարդենը, որը երկու տարի առաջ եկել է Հայաստան՝ ֆրանսիական հնագիտական արշավախմբի հետ (պեղումները կատարվել են Շիրակի մարզի Բենիամին ավանում) պեղումների մասին ֆիլմ նկարահանելու: «Եվրոպացիների եւ ֆրանսիացիների մեծ մասը գրեթե ոչինչ չգիտի Հայաստանի մասին, բացի Շառլ Ազնավուրի, եղեռնի եւ վերջերս նաեւ երկրաշարժի մասին»:

Դա էր պատճառը, որ որոշեցի մի ֆիլմ նկարահանել՝ ճամփորդական ուղեգրություն իմ աչքերով: Մաքսե Ժարդենը ֆիլմում պատմում է տարբեր հանդիպումների մասին, մանրամասն ծանոթացնում Գյումրիին, Գառնիին, Գեղարդին, Երեւանին: «Մայր Հայաստան» ֆիլմի նկարահանումները կավարտվեն փետրվարի 25-ին: Ֆիլմի օպերատորն է Մարկ Շվալյեն, հնչյունային ռեժիսորը՝ Ֆիլիպ Շալունը: Երաժշտությունն ընտրվելու է միմիայն հայկական երաժշտական գանձարանից:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄ

20-րդ դար, Տերտերյան...

Այսպես էր կոչվում Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի վերջին համերգը, որտեղ վահանակի մոտ էր Յարոսլավլի ակադեմիական սիմֆոնիկ նվագախմբի գլխավոր դիրիժոր Մուրադ Աննամամեդովը: Ավետ Տերտերյանի ստեղծագործությունից բացի, համերգի ծրագրում 20-րդ դարի առաջին կեսի երաժշտությունն էր, այն է՝ Մորիս Ռավելի սյուիտը («Դափնիս եւ Քլոե» բալետից, Ջորջ Գերշվինի սյուիտը («Պորգի եւ Բես» օպերայից) եւ Դմիտրի Շոստակովիչի Պոլկան («Ոսկե դար» բալետից):

Այն, որ Աննամամեդովը (երբեմն դիրիժորը հանդես է գալիս Մուրադ անունով) Հայաստանում իր առաջին ելույթում կընդգրկի Ա. Տերտերյանի ստեղծագործությունն ինքնին ակնկալվում էր. չէ՞ որ կոմպոզիտորը նրան էր ձոնել իր վերջին՝ Ութերորդ սիմֆոնիան: Դեռ Սարատովի սիմֆոնիկ նվագախումբը ղեկավարած տարիներին Աննամամեդովը Տերտերյանի ներկայությամբ նվագել է նրա սիմֆոնիաները: 1994 թ., երբ Եկատերինբուրգում անսպասելիորեն մահացավ կոմպոզիտորը, Տերտերյանի պատվին կազմակերպված փառատոնում Մուրադը կատարեց Չորրորդ եւ Ութերորդ սիմֆոնիաները Ուրալի ֆիլհարմոնիայի նվագախմբի հետ:

Առավել տրամաբանական կլիներ Երեւանում կատարել Տերտերյանի 8-րդ սիմֆոնիան, բայց դիրիժորն ընտրել էր 5-րդը, հավանաբար՝ դրա ունիվերսալության, Տերտերյանի ստեղծագործության համար առավել մեծ ներկայացուցչականության պատճառով: Ժամանակակից արվեստի համար Տերտերյանի երաժշտության նշանակության մասին Աննամամեդովն ունկնդիրներին պատմեց կատարումից առաջ՝ խոսքով ընդգծելով իր մեծ ակնածանքը 20-րդ դարի հայ ականավոր կոմպոզիտորի հանդեպ:

Մուրադ Աննամամեդովի դիրիժորական փորձը եւ մեծ վարպետությունը (նա Մոսկվայի պետական կոնսերվատորիայի սան է, մասնագիտացել է Գենադի Ռոժդեստվենսկու դասարանում) ի հայտ եկան առաջին իսկ հնչյուններից: Անմիջապես պարզ դարձավ, որ Մուրադի դիրիժորական սկզբունքները կապված են կոմպոզիտորական տեքստի, հատկապես ռիթմի ճշգրտության նկատմամբ բարեկիրթ վերաբերմունքի հետ: Ռավելի, ինչպես նաեւ, ի դեպ, Գերշվինի, երաժշտության ընթերցումն աչքի էր ընկնում ռացիոնալ, զուտ եվրոպական մոտեցմամբ, երբ ունկնդիրն ավելի շատ կլանված է երաժշտական իրադարձությունների զարգացմամբ, քան դրանց հուզական վերապրումով:

Այդուհանդերձ, Ռավելի բալետային սյուիտի եզրափակիչ Բախոսանքը եւ Գերշվինի մի շարք համարներ հնչեցին էքսպրեսիվ շիկացմամբ: Հայկական կոլեկտիվի վրա Մուրադի բարերար ներգործությունն արտացոլվեց նվագախմբի ընդհանուր շնչառության, տեմբրային երանգապնակի համահարթվածության եւ պղնձե գործիքների խմբի համեմատաբար հաջող հնչողության մեջ: Իսկ փայտե փողային գործիքների նվագը, ինչպես նախորդ համերգում, աչքի ընկավ անփույթ կատարմամբ: Նաեւ հարկ է նշել, որ գեղարվեստական ինքնանվիրման աստիճանների տարբերությունը պարբերաբար անդրադառնում է նվագախմբի նաեւ այլ խմբերի ընդհանուր հնչողության վրա, օրինակ՝ հարվածայիններինը Տերտերյանի 5-րդ սիմֆոնիայի կատարման ժամանակ:

Մուրադին հոգեհարազատ է Ավետ Տերտերյանի աշխարհընկալման տիեզերական մակարդակը, որն առանձնահատուկ կոնցեպտուալություն է հաղորդում նրա սիմֆոնիաներին: Հայ կոմպոզիտորի արվեստը դիրիժորին տրամադրում է երաժշտության համապարփակ արտահայտչականություն որոնելու գաղափարի եւ օգտագործվող միջոցների խստակության միջոցով: Երկարաձիգ եւ ընդհատվող հնչողության, շարժման ստատիկ եւ դինամիկ ձեւերի միջեւ հիմնական երկընտրանքը Հինգերորդ սիմֆոնիայում հասցվում է փիլիսոփայական անտիթեզի:

Մուրադ Աննամամեդովի դիրիժորական ճկունությունը, որը Տերտերյանի սիմֆոնիայի կատարման ժամանակ էլ ավելի նրբահնար դարձավ, մեկ ամբողջության մեջ միավորեց նվագախմբային երկարատեւ հարաճուն հագեցվածությունը, քամանչայի խոստովանանքային մենանվագը (Հայկազ Հակոբյան) եւ զանգերի հանդիսավոր համադրանքի ձայնագրությունը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

ՀԵՏԱՀԱՅԱՑ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ

Ասկարյանի ֆիլմերը Հարվարդ համալսարանում

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» անգլիատառ շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ հունվարի 21-23-ը Հարվարդ համալսարանի ֆիլմային արխիվը տեսողական արվեստների Կարպենտր կենտրոնում «Հայաստանի հիերոգլիֆները» ընդհանուր խորագրի ներքո ցուցադրել է հայտնի ռեժիսոր Դոն Ասկարյանի երեք՝ «Կոմիտաս», «Ավետիք» եւ «Հին հռոմեական ճանապարհի վրա» ֆիլմերը, յուրաքանչյուրը երկու անգամ, տարբեր օրերի:

Ասկարյանը, որին հաճախ անվանում են կախարդիչ ոգու տեր ռեալիստ, ծնվել է 1949 թ. Լեռնային Ղարաբաղում: Արվեստի պատմություն է ուսումնասիրել Մոսկվայում, որտեղ մինչեւ բանտարկվելը՝ 1975-ին, աշխատել է որպես ռեժիսորի օգնական եւ կինոքննադատ: 1978-ին գաղթել է Արեւմտյան Բեռլին, որտեղ սկսել է ստեղծագործել արդիական, յուրահատուկ ոճով: 1984-ին հանդիսատեսի դատին է ներկայացրել Չեխովի «Արջը» պատմվածքի հիման վրա նկարահանած ֆիլմը, որին հաջորդել են Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի պատմության տարբեր դրվագներին նվիրված գեղարվեստական, վավերագրական եւ կենսագրական ֆիլմերը, որոնք միջազգային կինոփառատոներում ցուցադրվել են եւ արժանացել քննադատների բարեհաճ գնահատանքին: Նրա վերջին գործը նվիրված է վտարանդի արվեստագետի կյանքին եւ պատմում է Ռոտերդամում ապրող Լեւոն անունով մի գրողի մասին:

Հ. Ծ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

Սոլթ Լեյք Սիթիի ձմեռային օլիմպիական խաղերը մոտենում են վերջնագծին: Մրցումների 10-րդ օրը խաղարկվեց մեդալների եւս չորս հավաքածու: Գեղասահքի մրցումներից հետո կողմնակալ մրցավարության հետ կապված հերթական միջադեպը գրանցվեց ֆրիսթայլում, որի հետեւանքով ռուսաստանցի Օլգա Կորոլյովան զրկվեց մեդալից:

Ռուսաստանը բողոք է ներկայացրել

Կանանց ֆրիսթայլի մրցումներում ակրոբատիկա մրցաձեւում կողմնակալ մրցավարության հերթական փաստը գրանցվեց: Ռուսաստանցի Օլգա Կորոլյովան, որն առաջին ցանկից հետո

Կողմնակալ մրցավարության եւս մեկ փաստ

ստանձնել էր առաջատարի դերը, մրցավարների շնորհիվ զրկվեց մրցանակային տեղ գրավելու հնարավորությունից: Արդյունքում նա զբաղեցրեց միայն 4-րդ տեղը: Չեմպիոնուհու կոչմանն արժանացավ ավստրալուհի Ալիսա Կեմպլինը՝ 2-րդ ոսկե մեդալը պարգեւելով իր երկրին: 2-րդ եւ 3-րդ մրցանակակիրներ դարձան Կանադայի ներկայացուցիչներ Վերոնիկա Բրեններն ու Դեյդրա Դիոնը:

Կողմնակալ մրցավարության առիթով Ռուսաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեն բողոք է ներկայացրել դահուկային սպորտի միջազգային ֆեդերացիա: Ինչպես լրագրողներին տեղեկացրել է Ռուսաստանի ԱՕԿ-ի մամլո քարտուղար Գենադի Շվեցը, եթե հարկ լինի, իրենք պատրաստ են հասնել մինչեւ ՄՕԿ-ի գործկոմ՝ արդարությունը վերականգնելու պահանջով: Նա նաեւ նշել է, որ ամերիկյան եւ կանադական մամուլը փորձում էր ռուսաստանցի գեղասահորդներից խլել ոսկե մեդալները, եւ եթե դրան հակահարված չտրվի, ապա հայտնի չէ, թե այդ ամենն ինչով կավարտվի:

Կորցրած առավելություն

Բավական հետաքրքիր մրցապայքարում անցավ կանանց բիաթլոնի 4x7,5 կմ փոխանցումավազքը: Մրցանակային տեղերի համար հիմնական պայքարն ընթացավ Գերմանիայի, Նորվեգիայի եւ Ռուսաստանի հավաքականների միջեւ:

Ռուսներն առաջին փուլում մենակարգի էին դուրս բերել օլիմպիական չեմպիոնուհի Օլգա Պիլեւային այն հույսով, որ նրան կհաջողվի զգալիորեն առաջ անցնել մրցակցուհիներից: Հաշվարկն իրեն լիովին արդարացրեց: Պիլեւան մրցասարածությունն արագ հաղթահարեց եւ մոտակա հետապնդողից՝ բելառուսցի մարզուհուց առաջ անցավ 12 վրկ-ով: Մեկնարկն անհաջող էր Գերմանիայի հավաքականի համար: Կատրին Ապելը կրակագծում անփույթ գործեց եւ արդյունքում 42 վրկ-ով զիջեց Պիլեւային:

Պիլեւան հերթափոխը հանձնեց Նագանոյի օլիմպիադայի չեմպիոնուհի Գալինա Կուկլեւային, որը, ըստ մարզիչների հաշվարկի, պետք է առավելությունը պահպաներ: Սակայն հույսերը չարդարացան: Առաջին կրակահերթում նա 3 վրիպում թույլ տվեց, երկրորդում՝ 5: Բացի այդ էլ, նա բավական դանդաղ էր ընթանում, որի հետեւանքով 2-րդ փուլից հետո ռուսներն առաջատարին զիջում էին արդեն 1 րոպե 4 վրկ-ով՝ զբաղեցնելով 7-րդ տեղը: 3-րդ փուլում Սվետլանա Իշմուրատովային ահռելի ջանքերի շնորհիվ հաջողվեց թիմին բարձրացնել 3-րդ հորիզոնական, իսկ վերջինը մեկնարկի դուրս եկած Աննա Բոգալին պահպանեց նվաճված դիրքերը: Այսպիսով, ռուսներն արժանացան բրոնզե մեդալի: Իսկ լավագույնը Գերմանիայի բիաթլոնիստուհիներն էին: Արծաթե մեդալին արժանացան նորվեգուհիները:

Ուժեղագույնը Գերմանիայի հավաքականն է

120 մ ոստնակացատկերում օլիմպիական չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ Գերմանիայի հավաքականը: Թիմի հաջողությունում իրենց ներդրումն ունեցան Սվեն Հանավալդը, Ստեֆան Խոկեն, Միխայիլ Ուրմանը եւ Մարտին Շմիդտը: Գերմանացիներն ընդամենը 0,1 միավորով գերազանցեցին 2-րդ տեղը գրաված ֆիններին: Բրոնզե մեդալներին արժանացան Սլովենիայի ոստնակացատկորդները:

Նախնական փուլն ավարտվեց

Կեռլինգիստներն ավարտեցին նախնական փուլի հանդիպումները: Տղամարդկանց մրցաշարում բոլորից հաջող հանդես էին կանադացիները, որոնք անցկացրած 9 հանդիպումներում միայն մեկ պարտություն կրեցին: Վերջին խաղում կանադացիները 8-3 հաշվով հաղթեցին Դանիայի հավաքականին: 2-րդ տեղը գրաված նորվեգացիները 2 պարտություն կրեցին: Ավարտական տուրում Նորվեգիայի ընտրանին 9-8 հաշվով պարտության մատնեց շվեդներին: Իսկ ահա ֆրանսիացիները միակն էին, որ այդպես էլ հաղթանակ չտոնեցին: Կիսաեզրափակիչում կհանդիպեն Կանադա-Շվեդիա, Դանիա-Շվեյցարիա զույգերը:

Կանանց մրցաշարում էլ հաջող հանդես եկան կանադուհիները: Չնայած վերջին խաղում նրանք 6-7 հաշվով տանուլ տվեցին շվեյցարացիներին, սակայն գրավեցին առաջին տեղը: Պայքարը կշարունակեն նաեւ շվեյցարուհիները:

Զույգերը հայտնի են

Հոկեյի մրցաշարում որոշվեցին քառորդ եզրափակիչի զույգերը: «C» խմբում շվեդները հեշտ հաղթանակ տարան գերմանացիների նկատմամբ (7-1): Շվեդիայի ընտրանին միակն էր, որ բոլոր խաղերում էլ հաղթեց: Խմբի մյուս խաղում չեխերն ու կանադացիները հանդիպումն ավարտեցին ոչ-ոքի (3-3): Այսպիսով, «C» խմբում տեղերը բաշխվեցին հետեւյալ կերպ. Շվեդիա, Չեխիա, Կանադա, Գերմանիա: «D» խմբում առաջին տեղը գրավեց ԱՄՆ-ի հավաքականը, որը հաղթեց բելառուսներին (8-1): Իսկ ահա ռուսները 1-3 հաշվով զիջեցին ֆիններին:

Այսպիսով, փետրվարի 20-ին կայանալիք քառորդ եզրափակիչ հանդիպումներում կմրցեն Շվեդիա-Բելառուս, Կանադա-ԱՄՆ, Չեխիա-Ռուսաստան, Գերմանիա-Ֆինլանդիա զույգերը:

Նախապատվությունը տրվեց ֆրանսիացիներին

Գեղասահքի մրցումներում հայտնի դարձան նաեւ պարային զույգերի մրցանակակիրները: Չեմպիոնի կոչման համար համառ պայքար էր ծավալվել Մարինա Անիսինա-Գվենդալ Պեյզերա ֆրանսիական զույգի եւ Իրինա Լոբաչովա-Իլյա Ավերբուխ ռուսական երկյակի միջեւ: Կամավոր ծրագրի կատարումից հետո ոսկե մեդալի բախտը վճռվեց մեկ ձայնի տարբերությամբ: Չնայած ֆրանսիական զույգը ելույթի ընթացքում մի քանի սխալներ թույլ տվեց, այնուամենայնիվ, մրցավարները մեկ ձայնի առավելությամբ նախապատվությունը տվեցին նրանց: Այսպիսով, Մարինա Անիսինան եւ Գվենդալ Պեյզերան դարձան օլիմպիական չեմպիոններ: Արծաթե մեդալին արժանացավ ռուսական զույգը: 3-րդ տեղը գրավեցին իտալացիներ Բարբարա Ֆուզար-Պոլին եւ Մաուրիցիո Մարգալիոն:

Առաջատարներն ի հայտ են եկել

Կայացան ֆուտզալի ՀՀ 4-րդ առաջնության 2-րդ տուրի հանդիպումները, որոնք ի հայտ բերեցին առաջատարներին: Մրցաշարային աղյուսակում առաջատարների խմբում տեղ են զբաղեցրել չորս թիմեր՝ «Հայքը», «Պոլիտեխնիկը», «Դավթաշենն» ու «Գուգարքը», որոնք վաստակել են 6-ական միավոր: Հինգ հանդիպումներից երեքում մրցակիցներից մեկի առավելությունն ակնհայտ էր: Ամենախոշոր հաշիվը գրանցվեց «Հայք»-«Աջափնյակ» խաղում (16-1): Իսկ գոլերի առատությամբ աչքի ընկավ «Քոլեջ»-«Գուգարք» խաղը (7-19): «Յունիքսի» ֆուտբոլիստները 7 անպատասխան գնդակ ուղարկեցին «Գավառի» դարպասը: Ավելի թեժ պայքար ծավալվեց «Գյումրի»-«Պոլիտեխնիկ» (4-6) եւ «Դավթաշեն»-«Արաքս» (5-4) մրցախաղերում:

Վարուժան Սուքիասյանը գլխավորեց ՀՄՄ-ն

Ֆուտբոլի ՀՀ ազգային հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանը մեկնել է Բեյրութ, որտեղ ստանձնել է տեղի ՀՄՄ-ի ղեկը: Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, Բեյրութի ՀՄՄ-ի գլխավոր մարզիչ Սուրեն Բարսեղյանն առաջնության երկրորդ շրջանի շեմին տեղափոխվել էր «Թադամոն», որի հետեւանքով ՀՄՄ-ի ղեկը թափուր էր մնացել: Եվ ահա, ակումբի ղեկավարությունը շտապ կարգով թիմ հրավիրեց փորձառու Վարուժան Սուքիասյանին: Վերջինս հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնից հեռանալուց հետո ստանձնել էր Երեւանի համայնքի ֆուտբոլի մարզադպրոցի տնօրենի պաշտոնը: Նշենք, որ մարզադպրոցի «Երեւուն» թիմն այս տարի պատրաստվում է հանդես գալ առաջին խմբում:

Նիգմատուլինի նորամուտը կայացավ

Ռուսաստանի հավաքականի դարպասապահ Ռուսլան Նիգմատուլինն իր նորամուտը նշեց իտալական «Վերոնայում»: Սեփական հարկի տակ «Ինտերի» հետ խաղում առաջին խաղակեսին նա փոխարինեց վնասվածք ստացած Ֆերոնին: Չնայած «Վերոնան» պարտվեց 0-3 հաշվով, սակայն բաց թողած գոլերում դժվար է մեղադրել Նիգմատուլինին, որի խաղը լավ տպավորություն թողեց: Նա մի քանի դրվագներում փրկեց իր թիմին վերահաս գոլերից: Առաջին խաղակեսում 0-1 հաշվի ժամանակ Նիգմատուլինը հետ մղեց Ռեկոբայի վտանգավոր հարվածը, երկու անգամ փրկեց դրությունը Վյերիի հարվածներից հետո: Երկրորդ խաղակեսում Վյերին դարպասապահի հրապարակից գլխի հարվածով գնդակն ուղարկեց դարպասը, սակայն Նիգմատուլինը կարողացավ այն դուրս հանել անկյունային:

Խաղից հետո Նիգմատուլինը լրագրողներին հայտարարել է, որ ափսոսում է Ֆերոնի վնասվածքի համար՝ ցանկանալով նրան շուտ ապաքինում: Ըստ Նիգմատուլինի, չնայած պարտությանը, ինքը լավ խաղ ցուցադրեց եւ բնավ էլ ամոթ չէ 2 գոլ բաց թողնել բարձրակարգ հարձակվող Վյերիից: Մնում է ավելացնել, որ իտալական հեղինակավոր Corriere dello Sport թերթը Նիգմատուլինին համարել է հանդիպման լավագույն խաղացող «Վերոնայի» կազմում՝ նրա ելույթը գնահատելով 6,5 բալով:

Մրցանակակիրների թվում

Թեհրանում անցկացված բռնցքամարտի միջազգային մրցաշարում հաջող մրցելույթներ ունեցան հայ բռնցքամարտիկները: 54 կգ քաշային կարգում եղբայրներ բռնցքամարտիկներ Արսեն Մարտիրոսյանն ու Աշոտ Ալավերդյանը համապատասխանաբար գրավեցին 2-րդ եւ 3-րդ տեղերը: 3-րդ մրցանակակիր դարձավ նաեւ 81 կգ քաշային մարզիկ Արմեն Հակոբյանը: Մրցաշարին մասնակցում էին նաեւ Արման Սարգսյանը եւ Անդրանիկ Խաչատրյանը (67 կգ), որոնք մրցանակային տեղ չգրավեցին: Մրցաշարում մեր մարզիկների գործողությունները ղեկավարում էին մարզիչներ Ալբերտ Նիկոլյանն ու Ստեփան Աբոյանը:

Խառնաշփոթ մեդալների շուրջ

Կանադացի գեղասահորդներին ոսկե մեդալներ հանձնելու փաստը միակը չէ օլիմպիական խաղերի պատմության մեջ: Պարզվում է, որ նախկինում էլ արձանագրվել են մարզիկներից մեդալները վերցնելու կամ նրանց պարգեւներ հանձնելու դեպքեր:

1912 թ. օլիմպիական խաղերում ամերիկացի Ջիմ Տորպին զրկեցին չեմպիոնի ոսկե մեդալներից, որ նա նվաճել էր հնգամարտում եւ տասնամարտում: Պատճառն այն էր, որ նա ինչ-որ ժամանակ խաղացել էր բեյսբոլի կիսապրոֆեսիոնալ ակումբում: Հետաքրքիրն այն է, որ այդ մեդալները 1983 թ. հետ վերադարձվեցին մարզիկի ընտանիքին, երբ արդեն Տորպը ողջ չէր:

1924 թ. Շամոնիում կայացած ձմեռային առաջին օլիմպիական խաղերում ոստնակացատկորդ Անդերս Օգեն գրավել էր 4-րդ տեղը: Կես դար անց պարզվեց, որ մրցավարները սխալվել են, եւ Օգենի արդյունքը 3-րդն է եղել: Նրան բրոնզե մեդալը հանձնեցին 83 տարեկան հասակում:

1952 թ. շվեդ բռնցքամարտիկ Ինգեմաս Յոհանսոնին զրկեցին արծաթե մեդալից, քանի որ նա հրաժարվել էր ծանր քաշում եզրափակիչ մրցամարտից: Մեդալը նրան հանձնվեց 29 տարի անց:

1984 թ. գեղարվեստական մարմնամարզության: 1984 թ. արգելավազքում 3-րդ տեղը բաժանեցին Կիմ Թերները (ԱՄՆ) ու ֆրանսուհի Միշել Շարդոնեն: Օլիմպիադայի ավարտից 3,5 ամիս անց մրցավազքի տեսագրության ավելի մանրակրկիտ ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ բրոնզե մեդալն արժանի է ֆրանսուհին: Եվ վերջապես, 1992 թ. սինքրոն լողում ՄՕԿ-ը ոսկե մեդալը հանձնեց կանադուհի Սիլվի Ֆրեշետին, երբ պարզվեց, որ մրցավարները սխալմամբ 9,7 բալի փոխարեն 8,7 բալ են տվել: Հետաքրքիրն այն է, որ այդ սխալի հետեւանքով ոսկե մեդալի արժանացած ամերիկուհի Քրիստեն Բաբ-Սպրագից պարգեւը հետ չվերցվեց:

Ջոնսն էլ է արդարություն պահանջում

Շատերն այն կարծիքին էին, որ կանադացի գեղասահորդներին ոսկե մեդալների հանձնման փաստը նախադեպ կհանդիսանա, եւ կսկսվեն բողոքները տարբեր մարզաձեւերում տեղ գտած մրցավարական անօրինականություններին դեմ պահանջելով վերականգնել արդարությունը:

Եվ ահա արդեն ստացվել է առաջին արձագանքը: Ամերիկացի պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ Ռոյ Ջոնսը 1988 Սեուլյան օլիմպիադայում կորեացի բռնցքամարտիկին պարտվել էր եզրափակիչ մենամարտում, թեեւ մասնագետների համընդհանուր կարծիքով հաղթանակը պետք է Ջոնսին շնորհվեր: Հետագայում պարզվեց, որ մրցավարները կաշառված էին: Տեղեկանալով ՄՕԿ-ի որոշման մասին, Ջոնսը հայտարարել է, որ այժմ կարող է հուսալ, որ արդար ճանապարհով նվաճված ոսկե մեդալը վերջապես կհանձնվի իրեն: Ըստ Ջոնսի, դրա ժամանակը եկել է:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հաճույքներ...

Բնության մեջ կան խոլորձի (օրխիդեա) բազմաթիվ տեսակներ: Ծաղիկների աշխարհում խոլորձը համարվում է էկզոտիկ գեղեցկության խորհրդանիշ: Չնայած դրանց բազմազանությանը, այս ծաղկի բոլոր տարատեսակները պահանջում են նմանատիպ խնամք. անհրաժեշտ է հատուկ հող՝ թեթեւ ու փխրուն: Խնամում են հատուկ պարարտանյութերով եւ ջրում սենյակային ջերմաստիճանի ջրով: Պետք է հետեւել, որ ծաղկամանի տակ դրված ամանի ջուրը չպաշի: Խոլորձներն ավելի լավ աճում են լուսավոր, քիչ ստվերոտ վայրերում: Ծաղիկների աճին նպաստում են աշնանային լավ լուսավորվածությունը, օդի խոնավությունը, գիշերային ցածր ջերմաստիճանը:

Հագուստի գայթակղությունները

Հագուստի նորաձեւությունը, սանրվածքը, զանազան աքսեսուարները, անգամ կենսակերպը կարող են նպաստել կին-տղամարդ ինտիմ հարաբերություններին: Եվ սա բնորոշ է եղել բոլոր ժամանակներին:

Հին եգիպտուհիները խնամքով ընդգծում էին ակնակոպերը, լանջաբաց կուրծքը զարդարում թանկարժեք մանյակներով, իսկ նրանց երկար կիսաշրջազգեստները կարվում էին թափանցիկ, երփներանգ գործվածքներից: Տղամարդիկ գրեթե մերկ էին շրջում եգիպտոսում՝ նեղլիկ կոնքակապով, մարմնի վրա տարբեր պաճուճանքներով: Ընդունված էին շեկ ու հարուստ կեղծամները՝ խուզված գլուխներին:

Հին Հունաստանում էլ մարդիկ գրեթե մերկ էին շրջում՝ օծված ձիթապտղի յուղով: Հույները կրում էին տունիկա, թեթեւ գործվածքը ծալազարդվում էր շատ հմտորեն եւ ընդգծում կազմվածքի ներդաշնակությունը:

Միջին դարերում զգեստը ծառայում էր կանանց ու տղամարդկանց մարմնական գայթակղությունները քողարկելուն: Ծանր, ծալքերով հագուստների տակ դժվարությամբ էր երեւում մարմնի կառուցվածքը: Պուրիտանական այս հագուստները հաճախ ավելի գրգռիչ էին:

Վերածննդի դարաշրջանում կանայք բացեցին ուսերը, վիզը եւ կուրծքը: Ֆրանսիայում Լյուդովիկոս XIV-ի օրոք այտին կամ բաց կրծքին արված սեւ կետերը ցույց էին տալիս, թե որտեղ կարելի էր համբուրել: Իսկ տղամարդիկ ամուր գրկող տաբատներ էին հագնում՝ ընդգծելով մարմինը:

Հետագայում Ֆրանսիայում կանացի պարզ հագուստները կարվում էին կիսաթափանցիկ կտորներից, եւ տպավորություն էին թողնում, թե ծածկում են մերկությունը: Ժամանակի ընթացքում սկսեցին օգտագործել իրանասեղմակներ՝ ընդգծելով կնոջ կուրծքն ու իրանը, երկար ու կարճ փեշերը՝ ներառյալ «մինին», նաեւ առավելագույն լանջաբաց զգեստները: Ապա կանայք սկսեցին հագնել տաբատներ՝ լայն, նեղ, մարմինը ընդգծող: Հիմա էլ եթե կլիմայական պայմանները նպաստեին, կանայք իրենց հանդերձանքով կհասնեին հունական մերկությանը:

Բայց զարմանալիորեն մերկությունը բոլորովին էլ «սեքսուալ» չի համարվում, քանի որ տարածություն չի բացվում երեւակայության առաջ, որը սեքսի հզորագույն շարժիչն է: Իրենք մոդելյորներն էլ կարծում են, որ կնոջ համար հագուստն այնպիսի խաղ է, ինչպես տղամարդու համար քաղաքականությունը կամ մեքենան:

Նրանցից շատերը ժանեկավոր սպիտակեղենը, ցանցավոր գուլպաները, մինին եւ դեկոլտեն բնավ սեքսուալ չեն համարում: Եթե տվյալ միջավայրում բոլոր կանայք կարճ շրջազգեստով են, իսկ որեւէ մեկը հայտնվում է նեղ, փակ, մինչեւ ծունկը (կամ ավելի) հասնող ճեղքով հագուստով, ապա տղամարդկանց ուշադրությունը կգրավի վերջինը: Այնպես որ, մարմնի չափից ավելի մերկությունն այնքան էլ գայթակղիչ չէ: Խորհրդավոր եւ ցանկալի լինելու համար խորհուրդ է տրվում մարմնի բարեձեւությունը ցուցադրել նրբագեղությամբ եւ կարողանալ խնամքով թաքցնել թերությունները:

Մ. Բ.

Սաունայի թաքած ազդեցությունները

Վերջերս մեզ մոտ շատացել են սաունաները, կարելի է ենթադրել, որ այցելուների թիվը եւս ավելացել է: Սաունայի հիմնական նպատակը մարմնի կոփումն է: Նշենք սաունայի օգտակարության մասին.

ա) Սաունա ընդունելիս մարմինը լավ մաքրվում է, մաշկի ամենախոր ծակոտիներից կեղտը դուրս է գալիս, որը չի մաքրվում սովորական լվացման ժամանակ:

բ) Քրտինքի հետ դուրս են գալիս որոշ վնասակար նյութեր, այդ թվում՝ կաթնաթթուն:

գ) Սաունա ընդունելիս անոթները լայնանում են, թոքերը հարստանում մեծ քանակությամբ թթվածնով:

դ) Տաքանալուց հետո ջրավազանում արագ սառչելուց անոթները նեղանում են, իսկ տաքությունն այդ դեպքում պահպանվում է մարմնի մեջ, եւ այն չի սառչում:

ե) Գոլորշու ազդեցության տակ արյան շրջանառության լավացումը եւ ապա հաջորդող արագ սառեցումը նպաստում է շատ բակտերիաների դեմ պաշտպանական նյութերի առաջացմանը, որի հետեւանքով բարձրանում է օրգանիզմի ընդհանուր դիմադրողականությունը:

Բայց պետք է իմանալ, որ որոշ հիվանդությունների դեպքում սաունան վտանգավոր է: Սաունա ընդունելուց առաջ սրտի հիվանդություն ունեցողները պետք է խորհրդակցեն բժշկի հետ: Սաունայում պետք է զգուշանալ սնկային հիվանդություններից:

Է. Ա.

Խոհանոց

Շոգեխաշած նապաստակ՝ ճերմակ գինիով

Անհրաժեշտ մթերք

2 կգ նապաստակ, 150 գ կարագ, 300 գ հավի արգանակ, 0,5 շիշ ճերմակ գինի, 0,5 կապ մաղադանոս, աղ, ճերմակ պղպեղ:

Պատրաստելու եղանակը

Նապաստակը լվանալ, բաժանել 150 գրամանոց կտորների, համեմել աղով եւ պղպեղով:

Կարագը լայն կաթսայի մեջ թույլ կրակի վրա հալել, տաքանալուն պես ավելացնել մսի կտորները, տապակել մինչեւ թեթեւակի դեղնելը: Ավելացնել գինի, արգանակ, մսի կտորները ծածկող ջուր, կաթսայի կափարիչը փակել եւ թույլ կրակի վրա եփել 1,5 ժամ: Վերջում ավելացնել մանր կտրատած մաղադանոս: Մատուցել տաք վիճակում՝ կարմրացրած ամբողջական կարտոֆիլի հետ:

FULBRIGHT AMERICAN STUDIES SUMMER INSTITUTE PROGRAM 2002

The Bureau of Educational and Cultural Exchanges of the U. S. Department of State together with The United States Embassy in Armenia are pleased to announce the Fulbright American Studies Institute Program 2002. The program is designed as a rigorous six-week faculty level seminar for multinational groups of university teachers, researchers and secondary educators. This year nine summer institute programs are offered:

1. THE CIVILIZATION OF THE UNITED STATES
2. U.S. CONSTITUTION: ORIGINS, EVOLUTION AND CONTEMPORARY ISSUES
3. U.S. POLITICAL SYSTEM
4. U.S. FOREIGN POLICY
5. RELIGION IN THE UNITED STATES
6. CONTEMPORARY AMERICAN LITERATURE
7. THE UNITED STATES THROUGH LITERATURE: READING AMERICA

8-9. AMERICAN STUDIES FOR SECONDARY SCHOOL EDUCATORS (2 programs)

Eligibility: Applicants should be university faculty including teachers, trainers, department chairs, curriculum developers, textbook writers, scholars and secondary school educators. Good knowledge of English is required. Application forms are available at the U. S. Embassy.

DEADLINE FOR SUBMISSION OF APPLICATIONS IS FEBRUARY 20, 2002.

A short description of the programs is posted on the Embassy notice board. For detailed information about the programs, please contact Ms. Hasmik Mikayelyan at the Public Affairs Section of the U. S. Embassy in Armenia.

E-mail: amerstudies@yahoo.com

Address: Baghramian Street 18, Yerevan

2002 Թ. ՖՈՒԼԲՐԱՅԹԻ ԱՄԵՐԻԿԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

(Fulbright American Studies Summer Institute Program 2002)

ԱՄՆ պետքարտուղարության կրթական եւ մշակութային փոխանակումների վարչությունը, ԱՄՆ դեսպանության հետ համատեղ հայտարարում են Ֆուլբրայթի ամերիկագիտության ամառային դասընթացների 2002 թ. ծրագիրը: Ֆուլբրայթի ամառային դասընթացները կներառեն վեցշաբաթյա գիտական սեմինարներ դասախոսների, ուսուցիչների եւ հետազոտողների համար: Այս տարի հայտարարվում են հետեւյալ ինը ծրագրերը.

1. ԱՄՆ-ի քաղաքակրթությունը
2. ԱՄՆ-ի սահմանադրությունը՝ ծագումը, զարգացումը եւ ժամանակակից հիմնահարցերը
3. ԱՄՆ-ի քաղաքական համակարգը
4. ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը
5. Կրոնն ԱՄՆ-ում
6. Ժամանակակից ամերիկյան գրականությունը
7. ԱՄՆ-ի ուսումնասիրությունը գրականության միջոցով

8-9. Ամերիկագիտություն միջնակարգ դպրոցների մանկավարժների համար (2 ծրագիր)

Դիմորդները պետք է լինեն դասախոսական կազմի անդամներ, ներառյալ՝ ուսուցիչներ, դասախոսներ, ուսումնական ծրագրերի, դասագրքերի հեղինակներ եւ գիտնականներ: Անգլերենի լավ իմացությունը պարտադիր է: Դիմումի ձեւը կարելի է ստանալ ԱՄՆ դեսպանությունից:

Դիմումները պետք է ներկայացնել ԱՄՆ դեսպանատուն: Դիմումների ընդունման վերջնաժամկետը 2002 թ. փետրվարի 20-ն է:

Ծրագրերի համառոտ նկարագրությունը փակցված է ԱՄՆ դեսպանության ցուցատախտակին: Մանրամասն տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել ԱՄՆ դեսպանության հասարակայնության հետ կապերի բաժնի աշխատակից Հասմիկ Միքայելյանին էլ. փոստով <amerstudies@yahoo.com>:

Հասցեն՝ ԱՄՆ դեսպանություն Հայաստանում, Բաղրամյան 18, Երեւան

հեռուստածրագրեր

20 փետրուար, չորեքշաբթի

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Գ/Ֆ «Արարատից Դադլին»
10.45 Առաջին օգնության դասընթաց. Ցրտահարում
11.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
11.45 Կեսգիշերային ճեղքում
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Սուրբ ծննդից մեր օրերը
18.0 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Փառատոն «Մուտք 21-րդ դար»
19.45 Իմ սեր, իմ հավատ, իմ եկեղեցի
20.05 Կարծիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Ոսկի նշան
21.50 Ազգային ժողովի նիստում. հայտարարություններ. հարցեր կառավարությանը
Ընդմիջմանը
23.00 Օլիմպիական հայլուր
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեղքում
1.20 Հայլուր (ռուսերեն)
1.25 Հայլուր (անգլերեն)

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
(08.30, 09.30 Լուրեր)
10.00, 18.00 Ս-լ «Բժիշկ Մարթան եւ նրա հիվանդները»
10.50 «Նե-Նա»
11.20 «Ակցենտ»
12.00 Գ/Ֆ «Ինֆերնո»
16.00 Լուրեր
16.15 Բնության դաշտում
16.40 Մուլտֆիլմ
17.05 Ռուսական բալետի աստղերը
17.20 «Բլում-Բլում դասմունքներ»
17.35 Համերգ
19.00 Civilis
19.25 Բժիշկ Դավիթ Պետրոսյանի «Դեղատոմսը»
20.00 Լուրեր
21.00 «Նոր հայերի» հյուրերը
21.35 Հասցեն Հայաստան
22.00 Ընտանեկան լոտո
23.15 «1-02»
23.30 Լուրեր
ԱՊՀ-ի նորությունները (ՄԻՐ)
24.00 Գ/Ֆ «Արյուն եւ ավազ»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.00 Ժամը
09.00, 21.00 CNN
09.15 Կարճամետրաժ կինոնկար
10.00, 15.30 Մուլտֆիլմ
11.00 Հայրենիք-սփյուռք
11.25, 19.45 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
11.40, 20.00 Ավտոտաղ-2000
12.00, 18.35 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
13.00 Բլից
13.25 Գ/Ֆ «Ցանցի դարեկը»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.20 UEFA. Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գիշերային կինոսրահ «Մարդասպանի նամակից»

Ք

19.00 Մուլտֆիլմ
19.50 Բախտացույց
20.00 Գ/Ֆ «Օդանավ»
22.00 Բախտացույց
22.05 Գիսաստղեր
22.30 Գ/Ֆ «Ամուսնական սուրբ կապեր»
00.00 Գ/Ֆ «Բորնի անձնավորության գաղտնիքը» I մաս

Ա1+

07.35, 18.30, 01.30 «Ա1+ֆուտբոլ»
07.45, 09.45, 11.45, 13.45, 17.45, 19.45, 21.45, 23.45 «Այբ-Ֆե»
08.00, 12.00, 16.55 «Այբ-Ֆե-տեղեկատու»
08.05, 18.05 Մ/ս-լ «Սեյլըրմուն»
08.25 Բեռլինի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը
08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այբ-Ֆե+»
08.55, 16.00 Ս-լ «Անմոռանալին»
10.00 «Ներկայանակ»
10.30 Մուլտֆիլմ «Կախարդական լավաշը»
10.45, 16.45 «Նոյյան տապան»
11.00, 20.00 Ս-լ «Իմ բոլոր զավակները»
12.05, 18.50 Ս-լ «Ամրոցապահներ-2»
12.30 Երգում է Բարրի Ուայթը
12.45, 20.55 Ս-լ «Դա Վինչիի հետաքննությունը»
13.35 Երգում է Լայզա Մինելին
13.55 Նիք Մանֆուզոն «Դավ Սրիտակ տանը» մարտաֆիլմում
15.30 Վավերագրական ֆիլմ «Պարեսային ժամ»
17.00 Երգում է Դենիս Ռոսսը
17.10 «Ավետիս»
18.00, 19.55, 20.50, 23.05 «Այբ-Ֆե-բիզնես»
19.15 Ս-լ «Տես ինչպես են մեծանում»
22.15 «Հ. Գ.»
22.55 Երաժշտական դադար
23.00 «Գլխավոր թեմա»
23.10, 02.05 «Ա1+մամուլ»
23.20 Ալեն Դելոնը «Ոստիկանի կասկի փրկության համար» մարտաֆիլմում
02.00 Երաժշտական դադար
02.15 Ջուլ Քեմփբլի «Կուպիդոն» թրիլերը
03.50 Կառլ Պերկինսի համերգը
04.05 Մարկո Լեոնարդին «Արեւամուտից մինչ լուսաբաց-3» ֆիլմում
05.35 Կիթառի համերգը
05.55 Գ/Ֆ «Բոզը»

ԵՐԵՒԱՆ

7.00 ТВЦ Մոսկվա «Տրամադրություն»
9.30 «Առավոտ»
11.00 «Տառերի մոլորակ»
11.20 Մուլտֆիլմ
12.00 Հ/թ «Ակցենտ»
12.30 ТВЦ Մոսկվա «Տարեթիվ»
13.25 ТВЦ Մոսկվա ս-լ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
14.30 «Էլիտար շրջան»
15.15 ТВЦ Մոսկվա ս-լ «Տնտեսուհի Կեստերը»
16.20 «Սպորտ+»
16.50 Մուլտֆիլմ
17.25 «Գոյության եզերք»
17.55, 22.30 Գեղֆիլմ
19.00 «Դոլության դողանքներ»
19.30 «Բուրգ»
19.55 ТВЦ Մոսկվա ս-լ «Առանց սիրո իրավունքի»
21.00 «Հարցերի տաղավար»
21.30 «Այս երեկո, այս ժամին»
01.00 ТВЦ Մոսկվա «Իրադարձություններ»
Ավարտին գիշերային կինոսրահ

Շ

08.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00 «Հորիզոն»
08.40, 15.15 Մ/ս-լ «Իմս Մեն»
09.00, 15.35 Մ/ս-լ «Մարսուս»
09.20, 16.00 Մ/ս-լ «Արքայադուստր Սիսին»
09.40, 16.20 Մ/ս-լ «Խորհրդավոր աստղերը»
10.00, 16.40 Մ/ս-լ «Անկարգ ընկերը»
10.20, 21.45 «Նոստալջի»
10.30, 18.15 Ս-լ «Լողափ»
11.15, 19.10 Ս-լ «Սատանայի ճուտը»
12.10 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
12.35 «Վարդանիկն ու Մարգոն»
12.50 «Ծո-ից ծո Հայաստան»
13.10 Ս-լ «Հեռագնացները»
14.05, 20.30 Ս-լ «Կամենսկայա»
15.35 Մ/ս-լ «Ֆանտաստիկ խաղալիք»
17.05, 22.40 «Պատահական վկա»
17.35 Ս-լ «Դարման եւ Գրեգը»
21.25 Մ/ս-լ «Սիմփսոններ»
23.10 Գեղ. ֆիլմ (DVD)
01.05 «1/52»
01.20 Գ/Ֆ «Վերելակ»

ԱՐՄԵՆԻԱ ՌՈՒ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Մ/Ֆ «Երկիրը ժամանակի ծննդից առաջ»
18.25 Վ/Ֆ «Աշխարհագրություն»
19.10 Գ/Ֆ «Բիլլի Էլիոթ»
20.50 «Հանդիպում»
21.50 Գ/Ֆ «Լինոցին»
23.30 Համերգ. երգում է Ալբանոն
00.10 Գ/Ֆ «Կոմային վիճակ ադրած մարդիկ»

ԱԼԵՏԻՎ

09.05, 20.30, 22.30 Բարի լույս
09.30, 11.30, 15.20, 19.30 Մուլտֆիլմ
09.50, 19.50 Արցախյան դողանքներ
10.15, 20.45 Ո՞վ է ինք կանչում
10.30 Մեր համերգասրահում
11.00 Մուրի ինստիտուտը ներկայացնում է
12.30, 16.50, 21.00 Գեղֆիլմ
14.00 TV-ակումբ «Գլոբուս»
14.30 Կենդանիների աշխարհում
19.00 Այս ամենն առանց ինք
20.15 Երաժշտական դադար
23.30 Մարդը եւ ծովը

ՄԻՆԵՄԱՔՍ

1.00 Թրիլեր «Մեղքերի թողություն»
2.30 Թրիլեր «Դեմ հանդիման»
3.55 Թրիլեր «Մահացու կապեր»
5.35 Թրիլեր «Վատ միջավայր»
7.20 Կոմեդիա «Պոլի»
8.45 Կոմեդիա «Ինքնաթիռով, գնացքով, ավտոմեքենայով»
10.10 Արկածային «Լեգենդ Պոկահոնտասի մասին»
11. 50 Մարտաֆիլմ «Առկայծողը»
13.15 Արկածային «Աստերիքսն ու Օբելիքսն ընդդեմ Կեսարի»
15.00 Մարտաֆիլմ «Ոստիկանը Բեւերլի Հիլզից-3»
16.35 Միստիկ «Սրդանություն ռադիոյում»
18.15 Արկածային «Ճիկաբույր ինքնաթիռը»
19.25 Ֆանտաստիկ «Աստղային դարպասներ»
21.00 Պատմական «Կավալեր Պարդայոն»
22.30 Թրիլեր «Դոլորես Քլեյբորն»

ОРТ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15, 20.00 Ս-լ «Սիրո երկիրը»
11.15 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.45 Թույլ օղակ
12.40 Սմակ
12.55 Գրխամոլություն
13.20, 01.00 Սոլտ-Լեյք-Սիթի. Օլիմպիադայի օրագիրը
13.50 XIX ձմեռային օլիմպիական խաղեր. դահուկներ 1,5 կմ
14.45 Գ/Ֆ «Տղամարդիկ»
16.15 Յոթ վերք, մեկ սրտաղանի
16.35 100 %
17.00 Ս-լ «Մահաբեր ուժ. օրենքով միջամտություն»
18.00 Մեծ լվացք
19.30 «Կուտֆեր», Լ. Ժարոնինսկի
21.00 «Վերջին հերոսը. Մեծ լվացք»
22.00 Ժամանակ
22.35 Ս-լ «Մահաբեր ուժ. Հարվածային ալիք»
23.45 XIX ձմեռային օլիմպիական խաղեր. գեղասահք
00.30 Գիշերային «Ժամանակ»
01.30 XIX ձմեռային օլիմպիական խաղեր. բիաթլոն. էստաֆետ 4X7,5 (տղամարդիկ), հոկեյ (տղամարդիկ) 1/4 եզրափակիչ

РТР

6.50-10.00 РТР-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղակի օրացույց
7.15, 8.20 Ազդ
7.25, 12.15 Հերթապահ բաժանմունք
7.30, 8.30, 9.30 Օլիմպիադա-2002. նորություններ
7.40, 9.40, 12.20 РТР-ի փոխծանուցումը
8.10, 18.30 Ճանապարհային պարեկ
8.40 Մուլտսերիալ
9.10 Ազգային եկամուտ
9.15 Մոսկվա-Մինսկ
10.15 Օլիմպիադա-2002. ֆրիսթայլ. ակրոբատիկա. ցատկավազք
12.30 Ընտանեկան նորություններ
12.35 Ս-լ «Սանտա Բարբարա»
13.25 Ս-լ «Սելեստա, միշտ Սելեստա»
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Մ/ս-լ «Պատիրուսի արկածները»
15.30 Ս-լ «Սիրո թեւեր»
16.25 Ս-լ «Վայրի հրեշտակ»
17.20 Ս-լ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.40 Գ/Ֆ «Սուրբ Վալենտինի օրը»
20.00 Օլիմպիադա-2002. օրագիր
21.55 Ս-լ «Լեդի Բոսս»
2.55 Գ/Ֆ «Տրանզիտ սատանայի համար»
00.00 Լուրեր+մանրամասներ
00.25 Օլիմպիադա-2002. հոկեյ

НТВ

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Այսօր
7.10, 7.35, 8.05, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը НТВ-ում
10.00, 20.55 Ս-լ «Պատերազմ-չինների անկյունում-2»
11.25, 18.40 Ընչաքաղցություն
12.05 Բնակարանային հարց
12.35 Միջավայր
13.20 Գ/Ֆ «Բաղդադի գողը»
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.45, 19.35 Քրեական գործ
17.30 Ս-լ «Դետեկտիվ Դուբրովսկու գործը»
20.35 Օրվա հերոսը
22.00 Ս-լ «Մայթեզրերում երգողները. Բաց թողնված տարիները»
23.35 Ֆուտբոլ. չեմպիոնների լիգա «Բարսելոնա» (Իսպանիա)-«Ռոմա» (Իտալիա)
01.50 Ֆուտբոլ. չեմպիոնների լիգա «Լիվերպուլ» (Անգլիա)-«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)
03.00 Չեմպիոնների լիգայի օրագիրը

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերա-դիլերային ընկերություններին

Արոբեբոբ ՍՊԸ
ք. Երեւան,Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան,Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Ասպետ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ե. Քոչար 21/1, բն.37
Հեռ.՝ 571218

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմեներոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Գոլդ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Գ.Լուսավորիչի 15/1
Հեռ.՝ 525822

Էդլեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկս ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Օրիգինալ-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Վարդանանց 5ա
Հեռ.՝ (09) 420449

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿՈՒՄ

2002 թ. փետրվարի 19-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Կոդ Code	Ցուցակ Listed	Պահանջ Bid: Լավագույն գին Best price	Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Bid: Ընդհանուր Total qty	Առաջարկ Ask: Լավագույն գին Best price	Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Ask: Ընդհանուր Total qty	Կատարված գործարքներ Transactions: Օրվա նվազ. գին Day low	Օրվա առավ. գին Day high	Միջ. կշռ. գին Avg. price	Գործարք. Trades	Ծավալ Volume
[illegible]	[illegible]	[illegible]							5,000.0	5,000.0	5,000.0		510[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	500.0	500.0	100								
[illegible]	HASH	[illegible]	100.0	100.0	3,650								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,400.0	1,400.0	50								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,000.0	1,000.0	10								

[illegible]

Ժամանց

ԱՍՏՂԱ գուշակ 20 փետրվար

ԽՈՅ
Ընդհանուր առմամբ բարեհաջող օր է: Բացառված չէ, որ դուք բարձրանաք ծառայողական սանդուղքով կամ ստանաք առավել ձեռնտու աշխատանքի անցնելու առաջարկություն:

ՑՈՒԼ
Այսօր կարող է ծագել չնախատեսված ֆինանսական խոշոր ծախսերի անհրաժեշտություն: Թերեւս օրվա իրադարձությունները զարգանան ոչ այնպես, ինչպես դուք կուզենայիք: Աստղերը խորհուրդ են տալիս լինել ուշադիր եւ զգուշավոր, խուսափել ավելորդ շփումներից, վեճերից:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ
Հնարավոր են տրամադրության կտրուկ փոփոխություններ, հուզական պոռթկումներ կամ հիվանդություն: Հավանական են սխալներ կամ վրիպումներ չարակամների խարդավանքների կամ սխալ մեկնաբանված տեղեկատվության պատճառով: Կարող է ծագել ընկերական հարաբերությունները վերանայելու անհրաժեշտություն:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ
Հանդարտ, պասիվ օր է: Հարկ չկա առանձնանալ կոլեկտիվից: Եթե ցանկանում եք ինչ-որ ձեւով աչքի ընկնել, ապա չարժե շտապել, միեւնույն է, չի հաջողվի: Խորհուրդ չի տրվում ծանր ֆիզիկական աշխատանք կամ գերլարում:

ԱՌՅՈՒԾ
Օրը նպաստավոր է շփումների եւ ստեղծագործական հանդիպումների համար: Եթե հնարավորություն ունեք, երեկոն անցկացրեք տնից դուրս ինչ-որ տեղում: Դրա շնորհիվ ձեր մեջ կաճեն կենսական եւ ստեղծագործական ներուժը, մագնետիզմը եւ հմայքը:

ԿՈՒՅՍ
Մտածողության հստակությունն ու պարզությունը կնպաստեն ձեր բարեկեցության աճին: Հարկավոր է խուսափել հապճեպ որոշումներից: Շրջապատի մարդկանց հետ ձեր հարաբերությունները կլինեն լավ եւ ջերմ: Շփումների առանձնակի հմայքն ու նրբավարությունը տղամարդկանց ուշադրությանը կարժանացնեն կին կույսերին:

ԿՇԵՌՔ
Պասիվ, հայեցողական օր է: Խորհուրդ է տրվում հետեւել սեփական գործողություններին: Օրվա երկրորդ կեսին ձեր ինտուիցիան զգալիորեն կուժեղանա, կարող եք զգալ շրջապատի տրամադրությունները: Դա ձեզ թույլ կտա ճիշտ կողմնորոշվել ամենաբարդ իրավիճակներում, տեսնել ապագան:

ԿԱՐԻՃ
Օրը նշանավորվում է ձեր ստեղծագործական ներուժի աճով եւ խոստանում է հաջող լինել: Ձեր գործողությունների հաջողությունը կախված կլինի վճռականությունից եւ շրջահայացությունից: Նյութական կյանքի փոփոխությունները կընդունեք հավուր պատշաճի:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ
Ձեզ սպասում է ծանր օր: Տրամադրության փոփոխությունը կամ թեթեւամտությունը ձեզ կխանգարեն գլուխ հանել նույնիսկ սովորական եւ առօրեական խնդիրներից: Բացառված չէ նյութական կյանքում ճգնաժամային իրավիճակի ծագումը:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ
Այսօր կկարողանաք առավելագույն չափով դրսեւորել ձեր մտավոր եւ հոգեւոր կարողությունները: Հնարավոր են հանդիպումներ ընկերների հետ, որոնց վրա փայլուն տպավորություն կգործեք ձեր սրամտությամբ: Ինչ էլ ձեռնարկեք, ձեզ սպասում է հաջողություն:

ՋՐՀՈՍ
Հավանական է, որ գործարար ակտիվությունը տա՛ բաղձալի արդյունք: Բարեհաջող օր է ստեղծագործական մասնագիտությունների տեր անձանց համար: Գործարար գործընկերների հետ շփվելիս անհրաժեշտ է ճիշտ ընտրել պահը, որպեսզի շեշտեք հարկ եղածը:

ՁԿՆԵՐ
Մտածեք ձեր առողջության ամրապնդման մասին: Այսօր հնարավոր են փոփոխություններ, շփումներ, նոր ծանոթություններ եւ կախվածության առաջացում: Անսացեք ձեր ինտուիցիային եւ զերծ մնացեք տհաճ շփումներից: Երեկոյան չի բացառվում ժամանակավոր անբավարարվածության զգացման ծագումը:

Օր ծերության ապաշխարա՞նք

Ադոլֆ Հիտլերի վերջին քարտուղարուհին, որ անբուժելի հիվանդ է, որոշել է խախտել երկար պահպանած լռությունը եւ գուցե ապաշխարե՞լ: «Գրեթե հազար օր ես եղել եմ այդ հրեշի աչքերին, եղել եմ նրա կողքին, ում ձեռքերը թաթախված են 50 մլն զոհերի արյունով, հիշում է նա: Ճիշտ է, ես կամավոր էի դարձել Հիտլերի քարտուղարուհին, բայց ես ընդամենը 22 տարեկան էի, երիտասարդ էի եւ ոչինչ չէի հասկանում քաղաքականությունից: Ինչո՞ւ էի ես այդքան դյուրահավատ ու թեթեւամիտ: Մինչեւ վերջին շունչս ինձ կուղեկցի այդ արհավիրքի վայրագություններին մասնակից լինելու մեղքի զգացումը», հեկեկում է Ֆրաու Յունգեն:

Ն.Հ.

Խաչբառ

1

2

3

- Դպրոցական հանդես
- Երգչուհի Կայլի ...
- Գանգուր
- Սատանայի եղջյուրը
- «Լեն ու բոլ» փողոց
- Սալոր շլոր, ծիրան ...
- ..., դաս, կարգ, ընտանիք
- Երդում կամ ...
- Ժամանակակից պար
- «Լոռեցի» պնդուկ
- Խաղողի որթ
- Օլեգ Գազմանովի որդին
- Կարծր վառելանյութ
- Ծաղկահյուս օղակ
- Դպրոցական միակ ճաշասենյակը
- Կրոնական «դիետա»
- Կաշառված առաքյալը
- Տուրգենեւի պատմվածք, շնիկ
- Արտադրության մեջ նյութը
- Հողի «ընտիր շերտը»
- ... եւ Ալբերտ Մկրտչյաններ
- «Անլռելի զանգակատուն», գրողը
- Կատաղած կատվի «զենքը»
- Պատժիչ, կեղեքիչ մտրակ
- «Մենք ենք, մեր սարեր»-ի գողոնը
- Պատիվն ըստ Շիրվանզադեի
- Րաֆֆու Վարդանը
- Երկար լեզվի «չափ»
- Սարքավորման «գծանկար»
- «... հայվան» («Ոսկե ցլիկը»)
- Սանկալի «արհեստը»
- Դյուրաշարժ, ճարպիկ
- Մեկ օր առաջ
- «Կրոնական» զանգանք
- Երակի տրոփյուն
- Հնացածի հականիշը
- Աղանդերային համեմունք
- Վարորդի «գրավոր սարսափը»
- ..., ստորոգյալ, լրացումներ
- Դերձակի գործ
- «Դդում» գլխով քորոց
- Այստեղից ջուր է բխում
- Քյավառում ծով է կոչվում
- Մերված կաթնաջուր
- Կարկուտի խախուտ «զոհը»
- Քուրջ, ցնցոտի, ...
- Դեմքի «շարժուձեւ»
- Ոսկոր, որ հնում «գլորում էին»

ԱԶԳ

սկանվորդ

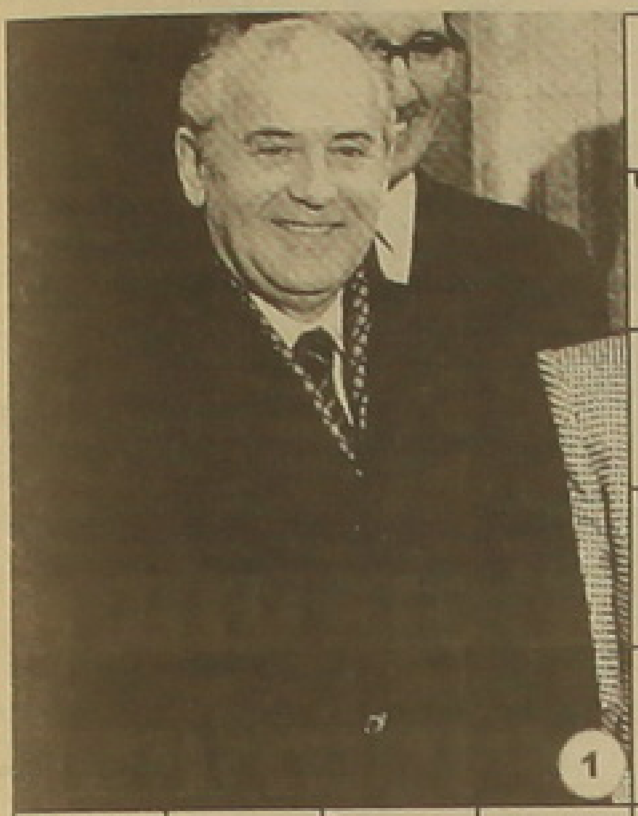

… եւ էսթետիկա

«… վերջին պոետն եմ ես»

… խախտող կամ օրինազանց

«Սպարտակ»-ի «քույր» բալետը

Արագ «ոտանավոր»

«Շատը գնաց, քիչը …»

Ջրաղացպանի գլխի «փոշին»

Թունավոր գազ

Երաժշտական դրամա

Չինական փոքրոկային քամի

Գերմանացի կանցլեր Օտտո …

Անոտիապաշտական «չի կարելի»

Մայրաքաղաքը Բուխարեստն է

Հեղինակություն վայելող «անուն»

Թեթեւ հրետանի

Համագումար, ժողով, …

Պարսպապատ շինություն

«Անգլուխ ձիավորը», գրողը

Աշխատանքային օր կամ 8 …

Եգիպտոս, բուրգաշատ քաղաք

Զիրք, տաղանդ, …

Ձերմուկ, Ծաղկաձոր, Սոչի

Ինքնակարգավորիչ սարք

Շատ փոքր սենյակ

Ոչխարենի, երբեմն «ոսկյա»

Իմաստուն հայ դիցուհի

Ժամանակավոր դադար

Առաջին ճաշակում

1

Դրա վրա նստում են

«Ձախորդակ» Ռիշարը

Եվրոպական վայրի ցուլ

Վայրկյանի եւ ժամի միջեւ

Կեսը կատուկ, կեսը ծծումբ

«Անշնորհք» ցորենազգի

Իտալոնային օրինակ

Փոքրիկ տուն

Բանական …

Եւ Ռուլինը, եւ Թորամանյանը

«Պատճառավոր» կին

Հայ արձակագիր … Գալշոյան

Ծերության «գործազուրկ»

4

Պովիդլոյի «ընկերուհին»

Եւ Մանարյան, եւ Կոթիկյան

Կասպյան «նավթոտ» թերակղզի

Պարոնյանական «մեծամեծ»

Ծնկա տիրոջ հայրենիքը

Դուդուկահար … Հովսեփյան

Ոչխարի մսով համեղ կարկանդակ

2

Ռանչպար կամ հողի …

«Կիսահիդրոնեցացված» կղզի

Կորոլյովայի անունը

Իտալացի տենոր Էնրիկո …

Ջութակ «արարող» վարպետ

Անասունի չորացրած աղբ

Սոճու «արցունքը»

Երկարբարակ, լայն…

Եւ ժանգ, եւ մուր

5

Պարանոց կամ …

Բաքանաղի կինը

Ագնավուրի անունը

Քաղաք Նաիրուղ ջրանցքի ափին

…, էքան, պրոպան

Կայան

… ու խոպան հող

Քամի հաջորդը

Ալադինի ընկերը

Մկից «վախեցող» կենդանի

Մի «ժանտախտ» էլ դա է

3

Ճաhճածին պարտանյութ

Ավատատեր

2-րդ կամ … Հայք

Դժոխային արարած

Տոնածառ

Նեցուկ

Կանոնավոր փուլ

Խստապահանջ ֆորմալիստ

Բերիայի «ոգնի» նախորդը

Գութանի բացած փոսը

Ռուս շաշկի, հայ …

Լծի «կողպեքը»

Ճապոնական խոհր

Թենիսի «ռաունդ»

Ժան-… Ռուսո

Կիլիկիա, 1909թ.

Վերջութային ճյուղավորում

«Պոնիով» հոկեյ

«Անշարժ» մեխանիկա

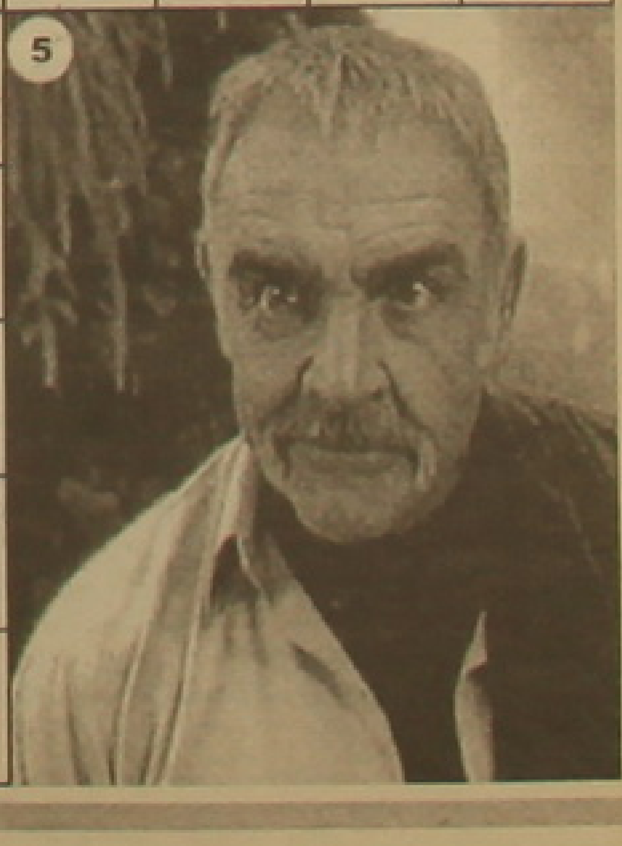

օրվա հեռագիր

Մենադարիշվիլին «անհեթեթ եւ հիմնազուրկ» է որակել ռուս Իվանովների հայտարարությունը

Վրաստանի արտգործնախարար Ի. րակլի Մենադարիշվիլին «անհեթեթ եւ հիմնազուրկ» է որակել Ռուսաստանի իր պաշտոնակից Իգոր Իվանովի եւ պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովի հայտարարություններ, թե միջազգային ահաբեկիչ Ուսամա բեն Լադենը կարող է Պանկիսի կիրճում լինել: Մասնավորապես Սերգեյ Իվանովն ասել էր, որ չկան փաստեր բեն Լադենի Պանկիսում չլինելու մասին եւ հավանական է, որ ահաբեկիչը թաքնվում է կիրճում: Իրակլի Մենադարիշվիլին ափսոսանքով նշել է. «Դժվար է մեկնաբանել, թե ինչ նպատակներ են հետապնդում այդ հայտարարությունները: Դրանք հնչում են այն ժամանակ, երբ վրաց-ռուսական հարաբերությունները բարելավելու ջանքեր եւ էներգիա են գործադրվում»: Նախօրեին նախագահ Շեւարդնաձեն հեգնանքով ասել էր, թե հնարավոր է բեն Լադենը թաքնվում է ՌԴ արտգործնախարար Իգոր Իվանովի Ախմետայի շրջանի մայրական տանը:

Ի դեպ, Իգոր Իվանովի մանկության շրջանի մասին «Փրայմ նյուս» գործակալությանն ուշագրավ տեղեկություն է տվել արտգործնախարարի մորաքրոջ ամուսինը՝ Լեւան Սագիրաշվիլին: Իվանովի ծնողները ծանոթացել են Մոսկվայում: Իգորը մինչեւ յոթ տարեկանն ապրել է Ախմետայում: 1990-ական թթ. վերջերին Իվանովը այցելել է Ախմետա եւ գնել մայրական տունը, որը վաճառվել էր հարեւանին: Սագիրաշվիլին ասել է, որ այսօր էլ Իվանովն Ախմետայի հարազատների հետ հեռախոսով խոսում է վրացերեն, որը սովորել է մանկության տարիներին եւ չի մոռացել:

For Your Internal News of Armenia

www.azg.am

Log on to In English, Russian, Armenian and Turkish

Հայտարարություն

Վարձով տրվում է ոչ բնակ. տարածք Սարյան 22 հասցեում:
Ցանկացողները դիմեն՝ 56-90-80, 54-96-38:

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամ Հայկական մասնաճյուղ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի Ուսումնական ծրագրերի մշակման կենտրոնը՝ Բաց հասարակության ինստիտուտի «Աջակցություն բարձրագույն կրթությանը» ծրագրի օժանդակությամբ, հայտարարում է դրամաշնորհի մրցույթ՝ համալսարանական ուսումնական դասընթացների մշակման եւ դասավանդման համար: Ծրագրի նպատակն է՝ աջակցել նորարարական ծրագրերի ներմուծմանն ու տարածմանը Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում, նախկին Խորհրդային Միությունում եւ Մոնղոլիայում, ինչպես նաեւ աջակցել սույն տարածաշրջանի գիտնականների միջառարկայական եւ միջազգային համագործակցությանը:

Մրցույթը կընդգրկի հետեւյալ բնագավառները. գրականություն, պատմություն, սոցիալական հոգեբանություն, փիլիսոփայություն, միջազգային հարաբերություններ եւ լեզվաբանություն: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել անհատական կամ խմբային հայտ:

Փաստաթղթերը ընդունվում են մինչեւ **2002 թ. ապրիլի 12-ը**: Հայտի հատուկ ձեւը, ինչպես նաեւ հավելյալ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում, հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2,
հեռ. 542-119, 541-719, 543-901, e-mail: gayane@osi.am,
ինչպես նաեւ ինտերնետում՝ www.ceu.hu/crc/odc

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин

1 км - 70 драм

КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно

Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0

☎ 540044

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

ACBA բանկը

Տրամադրում է արտոնյալ վարկեր փոքր ու միջին բիզնեսով զբաղվող կազմակերպություններին և անհատ ձեռներեցներին:
Վարկերը տրամադրվում են ՀՀ դրամով,
գործում է գրավների ճկուն համակարգ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ACBA բանկ

ք. Երևան, Բայրոնի 1
(Պետական Կոնսերվատորիայի հարևանությամբ)
Հեռ. 52 51 42, 56 58 58, 56 85 85

ACBA BANK
Հ Ա Յ Գ Յ Ո Ւ Ղ Փ Ո Խ Բ Ա Ն Կ

Միասին դեպի բարեկեցություն

Երեւանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը հրավիրում է ձեզ մասնակցելու

Գրասենյակային եւ տան համար նախատեսված կահույքի, տնտեսական ապրանքների եւ սարքերի, համակարգչային տեխնիկայի եւ օժանդակ սարքավորումների, գեներատորների եւ այլ ապրանքների աճուրդին (բաց/դասական):

Աճուրդը տեղի կունենա մարտի 3-ին, ժամը 10:00-17:00, դեսպանատան պահեստում, որը գտնվում է Արարատյան 90 հասցեում:

Ապրանքները կարող եք զննել աճուրդի վայրում մարտի 2-ին, ժամը 10:00-17:00: Ապրանքների զննումն անվճար է, եւ դուք կստանաք աճուրդի անցկացման մանրամասն պայմանները ու վաճառվող ապրանքների խմբավորված ցուցակները:

Ապրանքները կվաճառվեն «այնպես, ինչպես կան» (դեսպանատունը պատասխանատվություն չի կրում ապրանքների որակի համար):

Անձինք, ովքեր զինվոր չեն, ովքեր գնումներ անելիս ազատված չեն հարկերից եւ մաքսավճարներից, պատասխանատու են իրենց հարկային եւ մաքսային վճարումների համար հայկական պետական համապատասխան մարմիններին:

Աճուրդի հետ կապված տեղեկությունների համար զանգահարել՝

Արտաշես Չոմոյանին 09 404 382
Հրաչ Ասոյանին 09 406 986

AMERICAN EMBASSY, YEREVAN INVITES YOU TO PARTICIPATE

In **Auction (open bid, classic)** of office and household furniture, appliances and equipment, computers and accessories/peripherals, generators, and other assorted items. The sale will be conducted in the Embassy Warehouse, at 90 Araratian str., Charbakh district, on March 3, 2002, 10 a. m. until 5:00 p. m.

The inspection of items may be done at the sale for free on Saturday, March 2, from 10:00 AM-5:00 PM local time, and you will be provided with a list of lots and detailed instruction and terms of auction. The lots will be sold "as is, where is" **(the U.S. Embassy will not guarantee the quality of the merchandise).**

Individuals/Physical entities, who are not entitled to receive duty-free diplomatic purchases will be responsible for payment of all taxes and customs fees to the appropriate Armenian authorities.

Contact persons for auction are:
Artashes Chomoyan: phone 09 40 43 82
Hrach Asoyan: phone 09 40 69 86

«Ազգ» տպարանում. Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 19. 02. 2002. Գինը՝ 100 դրամ